

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA
KATEDRA ROZVOJOVÝCH STUDIÍ

Gabriela Freislerová

**Srovnání životní situace vybraných menšin jihovýchodní
Asie v USA**

Diplomová práce

Vedoucí práce: Mgr. Simona Šafaříková

Olomouc, 2012

Prohlašuji, že jsem uvedenou diplomovou práci vypracovala sama a že jsem
vedla veškeré použité zdroje.

V Olomouci dne 2.8.2012 .....

Podpis

Touto cestou bych ráda vyjádřila poděkování všem, kteří mě podporovali a inspirovali při psaní této práce. Poděkování za zajímavé podněty a pomoc při vypracování diplomové práce patří mé vedoucí práce Mgr. Simoně Šafaříkové.

Obsah

Seznam zkratk	15
Vysvětlení pojmů	16
1 Úvod	9
2 Cíle práce	10
3 Metodika práce	11
4 Migrace, uprchlictví a Spojené státy americké.....	12
4.1 Uprchlíci.....	14
4.1.1 Současný status přesídlení uprchlíků v USA.....	15
5 Charakteristika vzdělání v USA	16
5.1 Univerzitní studium	17
6 Historie hmongského etnika a vliv historických událostí na jejich současný stav.....	18
6.1 Obecné informace a raná historie.....	18
6.2 Vliv historických událostí na migraci Hmongů do USA.....	21
6.2.1 Válka ve Vietnamu (1964–1975)	21
6.2.2 Komunistický režim v Laosu	25
7 Hmongové v USA.....	28
7.1 Hmongská rodina v USA	29
7.1.1 Chudoba a hmongská rodina.....	29
Medián rodinného příjmu je u Hmongů 45 611 USD. Je důležité poznamenat, že odhadovaný příjem všech asijských etnik od devadesátých let značně vzrostl, což ukazuje sociální mobilita těchto etnik v americké společnosti, která ukazuje, že se pomalu zvyšuje životní úroveň těchto lidí.....	29
7.2 Hmongové, život v uprchlických táborech a následná nesnadná migrace do USA.....	30
7.3 Hmongská kultura v USA	31
7.4 Hmongové a vzdělání v USA	32
Tabulka č. 1: Stav vzdělaných Hmongů ve Wisconsinu.....	35
Tabulka č. 2: Důležitost známek a plnění úkolů.....	35

„College ready“ kritéria:	36
7.5 Hmongové a jejich pracovní pozice v USA.....	37
Tabulka č. 3: Profesní zaměření Hmongů v USA.....	38
Data v této tabulce nám ukazují, že v profesním zaměření zauímají Hmongové nižší pracovní posty a pracují častěji manuálně než americké obyvatelstvo celkově. Tento stav je dán hlavně úrovní vzdělání, ale také například tím, jak dlouho již daný jedinec v USA žije.	38
7.6 Příklad nevládní neziskové organizace zabývající se problematikou Hmongů v USA	39
7.6.1 Hmongské americké společenství (Hmong American Partnership – HAP)	39
8 Historie vietnamského etnika a vliv historických událostí na jeho současný stav	42
8.1 Obecné informace	42
8.2 Raná historie.....	42
8.3 Příklad Evropanů	43
8.4 Vliv historických událostí na migraci Vietnamců do USA	44
8.4.1 Vznik komunistické strany Indočíny	44
8.4.2 <i>Válka ve Vietnamu</i>	45
8.4.3 <i>Vietnam po roce 1975</i>	45
8.5 Dnešní Vietnam	46
8.6 Hodnoty, tradice a zvyky	46
9 Vietnamci v USA	48
9.1 Vietnamská imigrace v USA.....	48
Graf č. 2: Porovnání počtu vietnamského etnika v jednotlivých státech USA	50
Řady 1- rok 2000, řady 2 – rok 2008.....	50
Zdroj: MPI, 2000. MPI, 2008.....	50
9.2 Demografický a socioekonomický přehled.....	51
9.3 Vietnamci a vzdělání v USA	52
9.4 Vietnamci a angličtina	52
9.5 Vietnamská rodina v USA	52
9.6 Genderové problémy spojené s migračním procesem	54

9.7	Vietnamci a jejich pracovní pozice v USA.....	54
9.8	Demografický a sociologický průzkum	55
9.9	Legální a nelegální vietnamští migranti	56
9.10	Příklad nevládní neziskové organizace zabývající se problematikou vietnamského obyvatelstva v USA.....	56
9.10.1	Vietnamsko-americká iniciativa pro rozvoj („The Vietnamese American Initiative for Development“ - Viet-AID).....	56
10	Srovnání životní situace Hmongů a Vietnamců v USA.....	59
10.1	Socioekonomické charakteristiky hmongské a vietnamské populace v USA.....	59
10.2	Vzdělání	60
10.2.1	Středoškolské vzdělání	60
10.2.2	Univerzitní vzdělání	61
10.2.3	Jazykové schopnosti a dovednosti	62
10.3	Příjem a chudoba.....	63
10.4	Pracovní příležitosti	63
10.5	Kultura, dodržování tradic.....	64
10.5.1	Dodržování náboženských tradic.....	64
10.5.2	Bydlení a jeho stabilita	64
10.6	Důvody pro opuštění vlasti.....	66
11	Perspektivy budoucího vývoje USA z hlediska populační struktury.....	67
12	Závěr	68
13	Shrnutí	70
13.1	Summary.....	70
14	Použité zdroje	72
15	Přílohy.....	83
15.1	Hmongská populace v číslech:.....	83
15.2	Podíly vietnamské populace ve federálních státech USA	84

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
Přírodovědecká fakulta
Akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Gabriela FREISLEROVÁ**
Osobní číslo: **R09944**
Studijní program: **N1301 Geografie**
Studijní obor: **Mezinárodní rozvojová studia**
Název tématu: **Srovnání životní situace vybraných menšin Jihovýchodní Asie v USA.**
Zadávací katedra: **Katedra rozvojových studií**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl diplomové práce: Cílem diplomové práce je srovnat a analyzovat situaci menšin jihovýchodní Asie v USA a prozkoumat odlišnosti a podobnosti jejich života v jednotlivých státech.
Struktura: 1. Úvod 2. Cíle práce 3. Metodika práce 4. Historie hmongského etnika a vliv historických událostí na jejich současný stav 5. Historie vietnamského etnika a vliv historických událostí na jejich současný stav 6. Současná situace Hmongů v USA 7. Současná situace Vietnamců v USA 8. Porovnání současné situace Hmongů a Vietnamců v USA 9. Diskuse 10. Závěr 11. Shrnutí (v anglickém jazyku) 12. Použité zdroje
Diplomová práce bude zpracována v těchto kontrolovaných etapách: vytvoření výběrové bibliografie k tématu /únor - březen 2010) rešerše literárních pramenů (duben 2010) analytická část práce (květen - říjen 2010) zpracování výsledků (listopad 2010) formulace závěrů (březen - duben 2010) odevzdání DP (prosinec 2011)
Rozsah grafických prací: grafy a mapy dle potřeby doplňovány v textu
Rozsah průvodní zprávy: 70 - 80 normostran textu, 20 000 - 22 000 slov základního textu + práce včetně všech příloh v elektronické podobě
Datum zadání diplomové práce: 29.1.2010
Termín odevzdání diplomové práce: 14.5.2011

Rozsah grafických prací: dle potřeby
Rozsah pracovní zprávy: 20 - 25 tisíc slov
Forma zpracování diplomové práce: tištěná
Seznam odborné literatury:

Millett, Sanda: *The Hmong of Southeast Asia*, Lerner Publications Company, Minneapolis, 2002. Chan, Sucheng: *Hmong Means Free: Life in Laos and America*, Temple University Press, Philadelphia, 1994. Parker, E. James: *Covert Ops: The CIA's Secret War In Laos*, Naval Institute Press, New York, 1995. Yang, Shoua: *The Formation and Maintenance of the Hmong-American Organizations*, Yang, Pa Nhia D.: Midwestern Political Science Association, 2008 Annual Meeting Tatman, Anthony: *Hmong History, Culture, and Acculturation: Implications for Counseling the Hmong*, *Journal of Multicultural Counseling and Development*, Oct2004, Vol. 32 Issue 4, p222-233, 12p. *Financial Management in Hmong Immigrant Families: Change and Adaptation*, *Hmong Studies Journal*, 2008, Vol. 12, p 144-157, 14p. Sangmi, Lee: *Searching for the Hmong People's Ethnic Homeland and Multiple Dimensions of Transnational Longing: From the Viewpoint of the Hmong in Laos*, *Hmong Studies Journal*, 2009, Vol. 10, Special section p1-18, 18p.

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Simona Šafaříková
Katedra rozvojových studií

Datum zadání diplomové práce: 27. ledna 2010
Termín odevzdání diplomové práce: 13. května 2011

L.S.

Prof. RNDr. Juraj Ševčík, Ph.D.
děkan

Doc. RNDr. Pavel Nováček, CSc.
vedoucí katedry

V Olomouci dne 16. listopadu 2011

Seznam zkratk

- CBP: Ochrana amerických cel a hranic (U. S. Customs and Border Protection)
- ČLR: Čínská lidová republika
- DHS: Ministerstvo pro vnitřní bezpečnost v USA (Department of Homeland Security)
- GED: Diplom všeobecného vzdělání (General Education Diploma)
- HAP: Hmongské americké partnerství (Hmong American Partnership)
- ICE: Americký imigrační a celní úřad (U. S. Immigration and Customs Enforcement)
- INA: Přistěhovatelský a národní zákon (Immigration and National Act)
- MPI: Institut migrační politiky (Migration Policy Institute)
- OIS: Úřad imigračních statistik (Office of Immigration Statistics)
- OMB: Úřad pro management a rozpočet (Office of Management and Budget)
- SSSR: Svaz sovětských socialistických republik
- UNHCR: Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (United Nations High Commissioner for Refugees, zkráceně The UN Refugee Agency)
- UNICEF: Dětský fond OSN (United Nations International Children's Emergency Fund, zkráceně dnes United Nations Children's Fund)
- USA: Spojené státy americké (United States of America)
- USCRI: Americký výbor pro uprchlíky a imigranty (U. S. Committee for Refugees and Immigrants)
- VDR: Vietnamská demokratická republika

Vysvětlení pojmů

Foreclosure - specifický právní proces, ve kterém se věřitel snaží obnovit rovnováhu dlužníkovu úvěru, který přestal splácet půjčku věřiteli, tím, že jej nutí k prodeji jeho aktiv, které následně použije jako zástavu pro půjčky. [1]

Legal Permanent Resident Status (dále v textu jen „LPRs“) - statut umožňující osobám narozeným v zahraničí trvalý pobyt na území USA. Tyto osoby se mohou později stát občany Spojených států díky procesu naturalizace („naturalization“). [2]

Naturalizace - právní a administrativní postup, jímž získává státní příslušnost osoba, která se v daném státě nenarodila. Člověk tímto procesem získá stejná nebo podobná práva jako občan, který se v daném státě narodil. Obecně, člověk musí splňovat základní podmínky, které jsou téměř všude stejné. Ty zahrnují například určitou dobu, po kterou člověk musí legálně pobývat na území daného státu; dále se pak jedná o slib, kterým se naturalizovaná osoba zavazuje dodržovat zákony daného státu. [3]

Naturalizované osoby - osoby narozené v zahraničí a žijící v tomto případě v USA, které díky procesu naturalizace mohou využívat téměř stejných výhod, práv a povinností jako rodilý občan Spojených států, včetně hlasovacího práva. [4]

Sociální mobilita - pohyb sociálních subjektů (jednotlivých osob) v sociálním prostoru tvořeném soustavou sociálních pozic. Tuto definici poprvé vyslovil P. Sorokin (1889-1968).

Uprchlík - podle definice UNHCR je osoba, která se nachází mimo svou vlast a má oprávněné obavy před pronásledováním z důvodů rasových, náboženských nebo národnostních nebo z důvodů příslušnosti k určitým společenským vrstvám nebo i zastávání určitých politických názorů, je neschopna přijmout, nebo vzhledem ke shora uvedeným obavám odmítá ochranu své vlasti; totéž platí pro osobu bez státní příslušnosti nacházející se mimo zemi svého dosavadního pobytu následkem shora zmíněných událostí, a která vzhledem ke shora uvedeným obavám se tam nechce nebo nemůže vrátit.

U. S. Census Bureau - Americký úřad pro sčítání lidu. Tento statistický úřad zpracovává data o americkém obyvatelstvu a národní ekonomice USA s cílem poskytovat aktuální, relevantní a kvalitní data a služby. Sčítání obyvatel a domácností provádí každých deset let. [5]

Zelená karta v USA - název, který se používá pro přistěhovalecká víza do USA. Majitel Zelené karty získává právo na trvalý pobyt na území USA a většinu ostatních práv,

kteří mají občanství USA, kromě práva volit a být voleni. Držitel Zelené karty může v USA pracovat, studovat, volně se pohybovat, svobodně z USA vycestovat a znovu přicestovat bez potřeby získávání dalších víz. Držitel Zelené karty získává právo na sociální zabezpečení, zdravotnické služby, vzdělání a jiné zabezpečení za stejných podmínek, jako občanství USA. Zelená karta se vydává na neomezenou dobu. Po pěti letech od udělení má držitel Zelené karty právo požádat o udělení občanství USA. [6]

1 Úvod

Národnostní rozmanitost Spojených států amerických vznikla v důsledku různých historických vlivů a podnětů. Pro představu si uvedme několik příkladů, proč lidé opouští své domoviny a migrují do USA – splnění „amerického snu“, diktatura, či nestabilní vládní režim původní země, nedostačující nabídka pracovních příležitostí, strach o život, strach z perzekuce způsobený např. podporou opoziční strany ve volbách, sympatizováním s „nesprávnou“ stranou ve válce, atd...

Důvodů, proč opustit svou rodnou zemi, je nespočet. Většina z nich je zásadní a neodkladná.

Asiatů, kteří opouští své domoviny s vidinou lepšího života, či ze strachu z pronásledování, je ve Spojených státech mnoho. Hmongové a Vietnamci jsou v tomto ohledu etniky s velmi zajímavou historií a v některých případech s pádnými důvody, proč co nejrychleji opustit region, z něž pocházejí (Hmongové zejména).

Tento fakt je hlavním důvodem, proč jsem ve své diplomové práci zvolila právě tato dvě etnika. Jejich rozhodnutí uprchnout, imigrovat do Spojených států vzniklo z obdobných příčin, ale rovněž se liší. Často pocházejí ze stejné země, či minimálně regionu, ale přitom zde žili rozdílným životem. Spojuje je válka ve Vietnamu.

Bylo pro mě zajímavé a přínosné zjišťovat, do jaké míry jsou životy dvou asijských národů podobné, či rozdílné, jak jsou schopny přizpůsobit se životnímu stylu a trendu občanů Spojených států, nebo naopak, jaké s příchodem do velmi odlišné společnosti mohli a mohou mít obtíže.

2 Cíle práce

V mé práci si kladu za cíl najít rozdíly a společné rysy života Hmongů a Vietnamců v USA a výsledné poznatky porovnat, analyzovat a vyhodnotit.

Tato etnika mají společné rysy, pochází ze stejné oblasti a shodné události je donutili k tomu, aby opustili své domovy. Mým cílem je vyhodnotit situaci Hmongů a Vietnamců, zjistit, jaké důvody je vedly k migraci, jaké jsou následky tohoto činu a najít možná řešení, dále se pokusit zjistit, kde je život pro tuto etnika přijatelnější.

V této práci prvně zpracovávám historická fakta a obecnou charakteristiku jihovýchodoasijských menšin, abych mohla uchopit nejdůležitější momenty jejich života a zjistit, s jakými problémy se v USA potýkají, proč imigrovali a imigrují. Také se snažím zmapovat pohled USA na tuto problematiku.

3 Metodika práce

Při zpracování tématu diplomové práce je využito několika druhů zdrojů. Vzhledem k limitovanému množství relevantních zdrojů v českém jazyce je využito značného množství zdrojů v jazyce anglickém. Anglicky psané zdroje jsem překládala, analyzovala a vybrala ty, které byly pro mou práci podstatné a relevantní.

Při zpracování diplomové práce byly využity tyto metody: sběr dat, jejich analýza a kompilace získaných informací. Práce byla zpracována především na základě internetových zdrojů, využity byly však i poznatky z editovaných knih a publikací zabývajících se touto tematikou.

Převážná většina literatury zabývajících se problematikou Hmongů je dostupná na internetových stránkách www.hmongstudies.org, kde lze nalézt vědecké články o Hmonzích, studie zabývajících se jejich zdravotním stavem (fyzickým i duševním), vzděláním, prací, apod.; každoročně zde vychází výroční zprávy, nové statistické údaje o Hmonzích v jednotlivých státech USA.

Velké množství informací jsem čerpala z online databází přístupných z univerzitní sítě. Využívala jsem zde hlavně dat z databází JSTOR a EBSCO, kde jsem vyhledávala odborné články k problematice hmongského a vietnamského života v USA, studie zabývajících se problematikou vzdělanosti těchto menšin, apod.

Data týkající se vietnamské menšiny v USA jsem čerpala z webových zdrojů <http://www.asian-nation.org/>, často také z dat amerických statistik, např. z „Migration Policy Institute“.

Hojně jsem využívala data z webových stránek amerických statistických úřadů, převážně z:

- U. S. Census Bureau: <http://www.census.gov/>,
- Migration Policy Institute: <http://www.migrationpolicy.org/>,
- Migration Information Source: <http://www.migrationinformation.org/>, a dalších statistik.

Prvně se zaměřuji na obecný úvod o migraci a uprchlictví, vzdělání v USA, následně se zabývám historickými událostmi, které ovlivnili odchod Hmongů z jejich domoviny a jejich situací v USA. Stejně strukturuji i další část práce, kde se zaměřuji na historické události, které ovlivnily odchod části vietnamského etnika do USA a jejich život v USA.

V další kapitole vyhodnocuji a analyzuji rozdíly a podobnosti života Hmongů a Vietnamců v USA.

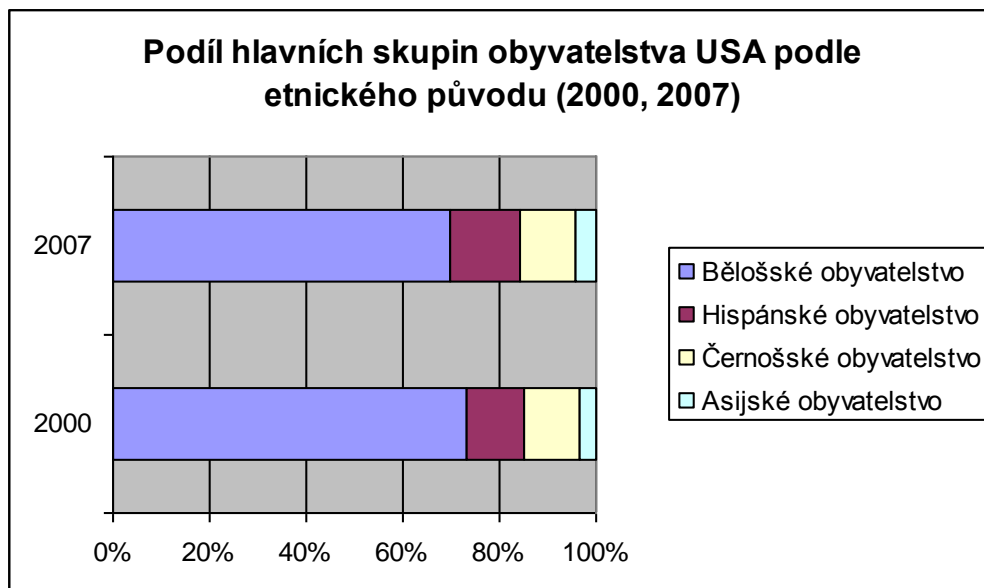
4 Migrace, uprchlictví a Spojené státy americké

Tato kapitola pojednává obecně o migraci a uprchlictví v USA a slouží jako úvod do hmongské a vietnamské problematiky v USA, kdy příslušníci těchto etnik přicházeli a přichází do Spojených států jako uprchlíci, či imigranti. Obecné informace v této kapitole mají proto pro nás vypovídající charakter o Hmongích a Vietnamcích.

Migrace bývá častým tématem americké veřejnosti a přitahuje také pozornost politiků, zejména v době pomalého pracovního růstu. Příliv imigrantů znamená příliv levné pracovní síly, kterou preferuje mnoho zaměstnavatelů před dražšími, legálními pracovníky. Imigranti tak zabírají mnohé pracovní příležitosti. Na druhou stranu je nutno říci, že imigranti vykonávají ne tolik atraktivní a chtěné práce, jenž se netěší velké oblibě u americké populace. Tento stav je důležitý pro kvalitní výkon a stav americké ekonomiky. Dá se tedy říci, že příchod migrantů, kteří jsou ochotni pracovat, je výhodný jak pro USA, tak pro migranty. [7]

V grafu se můžete podívat, jaké zastoupení mají etnické skupiny v USA.

Graf č. 1: Podíl hlavních skupin obyvatelstva USA podle etnického původu

Zdroj: U.S. Census Bureau, 2007

Jelikož se americký Úřad pro sčítání lidu ve svých průzkumech neptá na imigrační status obyvatel, používá se ke sčítání nelegálních imigrantů („unauthorized immigrant“) tzv. reziduální metoda („residual method“).

Reziduální metoda odhaduje počet nelegální populace jako celkový počet cizinců, sečtených průzkumem nebo sčítáním lidu, mínus počet legálně žijících přistěhovalců. [8]

Metodologie, kterou uvádí Ministerstvo pro vnitřní bezpečnost („Department of Homeland Security“) ve své publikaci, je následující: aby se odvodila nelegální populace, jsou odhadovány další dva objemy populací:

1. celková populace cizinců žijících v USA („foreign-born“) v určitém čase
2. legálně trvale bydlící populace v ten samý časový moment.

Nelegální populace se tedy vypočítá jako rozdíl hodnot bodu 1. a hodnot bodu 2. [9]

Jsou to tedy osoby zbylé po odečtu legálních přistěhovalců (držitelů „LPRs“) od celkového součtu cizinců žijících v USA. Metoda funguje poměrně dobře, jelikož studie ukazují, že naprostá většina nelegálních imigrantů odpovídá na průzkumy a jsou tedy prezentováni v oficiálních amerických statistikách společně s legálně žijícími cizinci. Detailní odhady doby pobytu nelegálních asijských přistěhovalců lze získat z průzkumů asijských migrantů žijících v USA, které se přímo ptají na okolnosti vstupu do USA. [10]

V USA žilo odhadem 11,78 milionu nelegálních imigrantů (leden 2007), ve srovnání s rokem 2000, kdy zde žilo 8,5 milionu nelegálních imigrantů. Mezi lety 2000 a 2007 vzrostla nelegální populace o 3,3 milionu osob (28 %). Průměrný roční růst nelegální populace v tomto období byl 470 000 osob. [11]

Nelegální populace není neměnná skupina osob, ale mění se v čase. Někteří se stávají součástí nelegální populace USA, jiní naopak změni svůj nelegální statut - například obdržením legálního povolení, vycestováním ze země nebo úmrtím.

Ilegální imigranty reprezentují především mladé věkové skupiny. V roce 2007 36 % nelegálních osob bylo ve věku 25–34 let. Věková skupina 18–24 byla zastoupena 16 %. Naopak lidé starší 55-ti let tvořili pouze 3 % všech ilegálních osob v USA. U ilegálních obyvatel byl průměrný mužský věk 30 let, ženský pak 31 let. [12]

Děti netvoří příliš početnou skupinu nelegální populace, protože většina dětí nejsou imigranti, ale narodili se již ve Spojených státech (tzv. „native-born“).

Nelegální imigranti jsou obecně méně vzdělaní než legální cizinci nebo ti, kteří se narodili na území USA. 85 % nelegálně pobývajících mužů ve věku 25–44 let jsou téměř stejně úspěšní na trhu práce jako krajané narození v USA. Ovšem pouze 55 % nelegálně pobývajících žen ve stejné věkové skupině se podílí na trhu práce. Není tudíž překvapivé, že u nelegálních obyvatel průměrný rodinný příjem je mnohem nižší a chudoba značně vyšší než u legálních imigrantů. [13]

Každým rokem provádí americké Ministerstvo pro vnitřní bezpečnost (dále jen DHS) donucovací akce, které se týkají stovek tisíc cizích národností. Tyto akce zahrnují zadržování, věznění, vyhoštění nebo návrat do vlasti osob cizích národností, které jsou v rozporu s Imigračním a národním zákonem („Immigration and Nationality Act“ - INA). Takovými osobami mohou být lidé:

- kterým byl odňat legální status pro nedodržení podmínek pro vstup do USA,
- lidé, kteří se dopustili násilného činu,
- překupníci drog a další.

Hlavní odpovědnost za prosazování imigračního práva má kromě DHS také „U. S. Customs and Border Protection“ (dále jen CBP) a „U. S. Immigration and Customs Enforcement“ (dále jen ICE). První oddělení je zodpovědné za kontrolu příchozích osob a ICE je zodpovědné za vymáhání imigračního práva v rámci USA.

Hmongové a Vietnamci nepřichází do Spojených států amerických nelegálně tak často, jako např. občané Střední a Jižní Ameriky. Jejich nelegální migraci brzdí také fakt, že nejsou občany sousedních či geograficky blízkých států.

Ve spojitosti s Vietnamci (převážně z Jižního Vietnamu) vznikl pojem „Boat people“ („lodní lidé“), kdy na neprostorných lodích, většinou v katastrofálním stavu, cestují uprchlíci, ilegální přistěhovalci, nebo žadatelé o azyl. Termín přišel do běžného používání během pozdních sedmdesátých let 20. století s masovým odchodem vietnamských uprchlíků z komunisty kontrolovaného Vietnamu po Válce ve Vietnamu. [14]

Je nutno říci, že pro Hmongy, jako lidi bez státu, má termín uprchlík pozitivní konotace. Ale pro Vietnamce, kteří uznávají svou národní identitu přes 2 000 let, termín uprchlík znamená odloučení od mateřské země a má často velmi negativní konotace.

Např. také Číňané v Kambodži a Vietnamu, kteří se bránili asimilaci z generace na generaci, preferují termín "Číňan v zámoří", místo uprchlíka, protože toto označení zahrnuje vykořeněnost. [15]

4.1 Uprchlíci

Uprchlíci jsou, jak ukazuje definice, lidé, kteří přežili válku, politické násilí, hrozby z pronásledování, obrovské rodinné, majetkové ztráty, ztráty sociálního statusu, a možnosti žít plnohodnotným životem. Po útěku z domoviny očekávají nuzné podmínky a strádání v uprchlických táborech. Situace se nezlepšuje ani v nové zemi, v tomto případě USA. Uprchlíci doufají v lepší život, ale kvůli nedostatku potřebných dovedností a nízké úrovni

jazykových znalostí získávají většinou práci s nízkým mzdovým ohodnocením. Osvojování jazyka, právní podpora, pracovní příležitosti, bydlení, sociální služby, ekonomická a sociální podpora jsou nově příchozím v dispozici. Nové životní problémy vznikají po přesídlení a mohou zvýšit izolaci a duševní strádání. [16]

Vzhledem k útrapám a traumatickým zkušenostem spojených s nucenou migrací se může snadno stát, že se zhorší zdravotní stav uprchlíků (především po psychické stránce) a může být nenávratně poškozen, či ještě zhoršen při nezvladatelných situacích (jako např. neschopnost najít si práci). Stávají se tak zranitelnou skupinou. V USA existuje velké množství poradenských center, neziskových organizací, které se zabývají touto tematikou, ale velká část těchto lidí je velmi hrdá a raději se trápí dál, než aby se pokusila svůj problém vyřešit.

V roce 2007 Světový výzkum uprchlíků („The World Refugee Survey“ sestavený USCRI) uvedl, že je 14 milionů lidí, kteří se potkali tváří v tvář s definicí slova uprchlík a celkem 26 milionů lidí je vnitřně přesídleno. Ve Spojených státech amerických se usídlilo více uprchlíků než v jakékoli jiné zemi v roce 2008. [17]

4.1.1 Současný status přesídlení uprchlíků v USA

Jak již bylo zmíněno, ve Spojených státech žije vyšší množství uprchlíků než v ostatních státech světa. V roce 2009 se 62 011 uprchlíků usídlilo právě v USA - což je 73 % z celosvětového počtu 84 657 uprchlíků. Celkový počet přiznaných uprchlíků v USA mezi roky 1975 a 2008 je zhruba 2,6 milionů (velká část těchto uprchlíků pochází právě z jihovýchodní Asie). [18]

V roce 2008 přibýlo nejvíce uprchlíků v Kalifornii (9 480), následoval Texas s 5 130 uprchlíky a Florida s 3 723.

Věková skladba všech přistěhovalců v USA v roce 2008 se lehce od asijské skladby liší: do země přichází hlavně mladí lidé v produktivním věku. Pouze malé procento je nezletilé a seniorů přichází zhruba 20 % u obou etnik.

Populace vietnamských přistěhovalců rostla rychleji než ostatní imigrační skupiny během 70., 80. a 90. let v USA.

Více než polovina vietnamských uprchlíků a imigrantů v USA v roce 2008 byla tvořena ženami (51,8 %). V porovnání s touto hodnotou pro USA celkově, kde 50,2 % tvoří ženy, můžeme říci, že se Vietnamci nijak nevymykají genderové struktuře přistěhovalců.

Jedním z faktorů, způsobující tuto skladbu, je fakt, že většinou do USA přechali mladé páry, či celé rodiny, jelikož pro Vietnamce i Hmongy je rodina velmi důležitá. [19]

5 Charakteristika vzdělání v USA

Je nutno říci, že zajištění vzdělání je plně v kompetenci jednotlivých států USA a federální vláda v tomto procesu hraje okrajovou roli, kde působí prostřednictvím převážně grantových programů. Tyto programy mají za úkol stimulovat zvýšení úrovně výuky ve veřejných školách. Rovněž tak významnou úlohu v řízení veřejných/státních vzdělávacích institucí hrají místní jurisdikce, a to na úrovni okresů nebo místních samospráv (v případě větších měst a obcí)

Vzdělávací systémy a organizace jejich řízení se liší (někdy jen v detailech), proto je lze jen obtížně obecně charakterizovat. Neexistují ani jednotné vyučovací osnovy. Federální vláda pouze dává pokyny, jak postupovat při výuce jí dotovaných federálních programů, a to jak na veřejných, tak na soukromých školách.

Dalším důležitým faktorem je početná existence nestátních škol, a to už od úrovně škol mateřských. Mají většinou status privátních škol (většinou církevních) a úroveň výuky je na nich ve srovnání se školami státními považována za vyšší. Studium na soukromých školách si většinou mohou dovolit lidé s vyššími příjmy, ale existují i stipendijní programy, které zvýhodňují žáky s výborným prospěchem. Studium na školách státních je bezplatné.

Obecně lze říci, že ekvivalent našich středoškolských studií je v USA součástí povinné a současně i nárokové jedenáctileté až třináctileté školní docházky (liši se podle jednotlivých států).

Základní školní docházka je zde rozdělena mezi školy třech stupňů, a to:

1. *elementary school (základní)*
- od Kindergarten (mateřských škol) do páté, resp. někde šesté třídy, eventuálně osmé třídy (v tomto případě následuje hned studium na high/secondary school),
2. *middle school/junior high school*
- od šesté (resp. sedmé v případě junior high school) do osmé třídy,
3. *high/secondary school*
- od deváté do dvanácté třídy.

Již v úvodu byla zmíněna značná diverzita řízení vzdělávacích systémů i existence nestátních škol. Z toho vyplývá nestejná kvalita poskytovaného vzdělání, a to nejenom mezi školami státními a nestátními, ale i mezi státními školami v jednotlivých státech Unie.

Ve vyšších ročnících středoškolského studia, zpravidla v 11. třídě (tzv. *junior year*) nebo 12. třídě (tzv. *senior year*) většina studentů podstupujeme tzv. SAT- zkoušky, což jsou standardizované testy s celostátní působností, které vyžaduje většina vysokých škol jako jeden z podkladů pro přijímací řízení. [20]

5.1 Univerzitní studium

Základním pojmem v oblasti vyššího vzdělávání v USA je „college“. Obecně se jí rozumí čtyřletá instituce vyššího vzdělávání, která nabízí studijní programy v oborech podle svého zaměření. Mnoho college jsou nezávislé instituce, které udělují *bachelor's degree* (ekvivalent bakalářského titulu v ČR). Většinou ovšem nabízejí i studium magisterské či doktorandské. Mohou být také součástí univerzity. Velká univerzita se zpravidla skládá z několika kolejí, nabízejících pestrou škálu studijních programů, zakončených *master's degree* (ekvivalent magisterského titulu v ČR). Dále ji tvoří jedna nebo více tzv. profesionálních škol (lékařská, právnická, obchodní) a jedno či více výzkumných pracovišť (Američané často používají slovo "college" jako zjednodušený výraz jak pro kolej, tak pro univerzitu).

Každý stát USA má svou vlastní univerzitu a některé státy provozují řetězce kolejí a univerzit.

Na rozdíl od veřejných základních a středních škol se na veřejných vysokých školách platí školné. Nicméně jeho výše je většinou nižší než ve srovnatelných soukromých institucích, které nemohou počítat s podporou z veřejných finančních zdrojů. Mnoho studentů studuje na vysokých školách – veřejných i soukromých – za pomoci federálních finančních půjček, které splácejí po skončení studií.

Zhruba 25 % kolejí a univerzit je v USA řízeno církevními institucemi. Většinou jsou otevřeny studentům všech vyznání.

Jak je patrné z výše uvedeného, je pestrost a variabilita systémů vyššího vzdělávání ve Spojených státech amerických, obrovská. [21]

6 Historie hmongského etnika a vliv historických událostí na jejich současný stav

6.1 Obecné informace a raná historie

Hmongové jsou etnickou skupinou pocházející z jihovýchodní Asie. Jejich přesný původ dosud není zcela vyjasněn. Od ostatních národností v této oblasti se liší svým vzhledem. Mají lehce světlejší pleť, širší lícni kosti a výraznější rty. Pro tuto odlišnost se někteří antropologové domnívali, že jejich pravlastí jsou stepní oblasti Střední Asie, sever dnešní Číny, či Mongolsko. Ačkoli mohou pocházet z jakékoli z těchto oblastí, nejčastěji se jim přisuzuje původ z horských regionů jižní Číny (rovněž kvůli jazykové podobnosti). Nakonec nejvíce Hmongů žije právě tam, v provinciích Kuej-čou, Kuang-si, Jün-nan a S'-čchuan, odkud také přišli jejich příbuzní do zemí jihovýchodní Asie. [23]

Z prvních století našeho letopočtu (0–400 n. l.) pochází první potvrzené důkazy o tomto kmeni. Byly vystopovány v Číně, kdy zde v této éře docházelo k častým povstáním a válkám. Hmongové se semknuli, jako odpověď na tyto hrozby, aby si udrželi svobodu a své kulturní tradice. Některé čínské dynastie se snažily Hmongy zotročit, ovšem bezúspěšně. V této době se pro ně proto začalo používat oslovení „hmong“, což znamená svobodný, volný člověk.

Od 4. do 9. století n. l. pak existovalo v Číně Hmongské království. Království se skládalo z vysoce organizovaných obcí a distriktů, ale přesto spadalo pod čínské vládce. Pak bylo poraženo dynastií Sung a Hmongové se vrátili ke kočovnému stylu života. Od 17. století se začali pomalu usazovat v Laosu a Vietnamu, kde pěstovali opium, které jim sloužilo jako tržní plodina. [24]

Veškeré početní údaje o Hmonzích ztroskotávají především na problému rozlišení dvou slov – „Hmong“ a „Miao“. Termínem „Miao“ je označována jedna z nejpočetnějších oficiálně uznaných národnostních menšin Čínské lidové republiky (dále jen ČLR), s populací téměř 9 milionů. Národnostní menšina Miao, na rozdíl od jiných menšin ČLR, zdaleka nepředstavuje homologické etnikum. Jedná se o různé kmeny obyvatel, s částečně shodnou kulturou, používající často velmi odlišné jazyky. Příslušnost k menšině Miao je v mnoha případech dána pouze administrativním rozhodnutím, neodpovídajícím kulturní ani lingvistické situaci, či cítění obyvatel. [25]

Jedna ze skupin označuje sebe sama jako Hmong, dle počtu jde asi o třetinu až polovinu celkové populace Miao. Její příslušníci jsou blízce příbuzní s příslušníky etnika Hmong z jiných států jihovýchodní Asie, tedy všemi těmi, kteří pokračovali v migraci z Číny na jih. V jazycích některých zemí jihovýchodní Asie (thajštině, laoštině a vietnamštině) a někdy rovněž v angličtině a francouzštině je termín „Miao“ zkomolen do podoby „Meo“.

„Hmong“ je termín pro etnikum roztroušené jak v oblasti jižní Číny (zde, jak bylo uvedeno, se jedná o jednu ze skupin společně označovaných jako Miao), tak rovněž v dalších státech jihovýchodní Asie (na rozdíl od dalších skupin patřících k Miao) a vlivem migrace také v některých vyspělých západních státech. Právě proto, že Hmongové, jako jediní ze všech skupin souborně označovaných jako Miao, pronikli do západních zemí, bývá někdy termín „Hmong“ nesprávně použit v případě referování k celé menšině Miao.

V roce 2002 činil počet Hmongů žijících mimo ČLR více než 1 420 000, z nichž na 190 000 žilo v zámoří a více než 1 220 000 v zemích jihovýchodní Asie. Odhady počtu Hmongů ve Vietnamu, Laosu, Thajsku a Barmě se různí. Nicholas Tapp ve své práci vychází ze sčítání obyvatel jednotlivých zemí a počty stanovil tímto způsobem:

- Vietnam: 787 604 (z roku 1995),
- Laos: 315 000 (z roku 2000),
- Thajsko: 124 000 (z roku 2000),
- Barma: 2 656 (z roku 2000).

Odhady samotných Hmongů jsou podstatně vyšší: Vietnam více než 1 000 000, Laos 400 000, Thajsko 300 000. [26]

Soudí se, že Hmongové do zemí jihovýchodní Asie přišli poměrně pozdě, na rozdíl od mnohých jiných etnických menšin. V případě Vietnamu šlo zřejmě o tři různé přistěhovalecké vlny v rozpětí 17. až 19. století. Částečně ze zvyku, částečně z nutnosti (v úrodných nížinách a nižších polohách už žili Vietové a jiná etnika) se usazovali v nejvyšších horských oblastech severního Vietnamu, většinou v nadmořské výšce nad 1000 m n. m..

Dnes žijí zcela roztroušeně v celé řadě provincií, nejjižněji až ve středovietnamském Nghe Anu, vždy však ve vyšších polohách. Tomu odpovídá i rozrůzněnost dialektů a celé řady zvyků, i když se etnografové v zásadě shodují na pozoruhodné jednotnosti základů hmongské kultury. Jejich tradiční zvyky používají prakticky všude, kde je lze nalézt. Mají obrovskou kulturní tradici, zahrnující velmi bohatou ústní slovesnost, hudbu, duchovní život obecně, ale také zvyky v oblékání a účesech.

Hmongové v Thajsku žili až do nedávna ve většině případů jako zemědělci, zejména v oblastech s nadmořskou výškou mezi 1500 a 2100 m n. m. O podmínkách života necelých tří tisíců Hmongů v Barmě, kteří žijí poblíž čínských hranic, se mnoho neví. Nejtvrdějším údělem postihl vietnamské a laoské Hmongy, po letech strádání v průběhu Vietnamské války, bylo po odchodu svého spojence, armády USA, z oblasti, mnoho z nich perzekuováno a prakticky donuceno k migraci za svobodou do Thajska, a dále do zámoří. Za poslední půlstoletí byli tito lidé s krátkými přestávkami vystaveni dlouhodobému strádání, které mnozí z nich nepřežili.

Výraz „Hmong“ se používá i pro označení makrojazyka, náležícího do jazykové rodiny Hmong-Mien, který zmíněné etnikum používá. Hmongština je podobně jako čínština či vietnamština jazykem jednoslabičných slov, bez skloňování a časování. Má však složitější hláskový a tónový rejstřík než většina izolačních jazyků této oblasti. Rozlišuje 7-8 tónů (čínština 4, vietnamština 6), v některých dialektech údajně dokonce i tónů více. I přes všechny rozdíly ve výslovnosti si Hmongové mezi sebou v zásadě mohou porozumět. [27]

Podle nářečí a barvy ženských šatů se Hmongové dělí na dvě základní skupiny:

1. Hmongy bílé („White Hmong“, jinak také „Hmong“)
2. Hmongy zelené, či modré („Green Hmong“ neboli „Mong“)

Nelze přitom automaticky čekat, že ženy budou vždy nosit jen barvu podle jména hmongske skupiny, do níž patří. Kromě záliby ve tkaných, vyšívaných a pestrobarevných látkách vynikají hmongske ženy i nošením rozmanitých pokrývek hlavy a originálních šperků. Ve Vietnamu zůstává oděv skromnější, někteří lidé mívají pouze jedny šaty. Muži chodí oblečení spíše nevýrazně, příznačné jsou pro ně černé kalhoty s širokými a kratšími nohavicemi, sahající do půli lýtek. [28]

Hmongové mají pověst žďárných rolníků, kteří vypalují rozsáhlé porosty proto, aby zde mohli pěstovat své tradiční plodiny. Po několika úrodných letech se však vypálená půda stane nepoužitelnou a lidé se musí stěhovat. Kvůli přelidnění některých zemí (např. Vietnam) zůstávají žít usedle. Na svazích pěstují hlavně rýži a méně kukuřici. Tyto dvě plodiny tvoří větší část jejich prostého jídelníčku. Chovají drůbež, prasata, některé rodiny mají i koně. Domy si Hmongové na rozdíl od jiných menšin staví přímo na zemi, ne na kůlech. Kvůli nedostatku dřeva je čím dál těžší postavit si dům, zvětšují se vzdálenosti, odkud dřevo přinášejí. Jejich příbytky jsou přesto prostorné, ale taky dost prázdné, tmavé s několika dveřmi, ale bez oken. Jejich pověst pěstitelů opiového máku už ve Vietnamu a Laosu odpovídá pravdě jen v malé míře.

Hmongové mají relativně nízký sociální status, jsou často izolováni kulturně i geograficky. Od ostatních národů se velmi liší. U Hmongů výrazně převládá jednoženství, i tam, kde tomu tak není, se Hmongové chovají ke svým ženám poměrně tolerantně, ačkoli hlavní slovo má vždy muž. Rozdíly mezi pohlavími jsou patrné hlavně v rozdělení úloh: o styk s okolím se stará muž, žena má místo v domácnosti a na poli, což má za následek, že školní vzdělání je pocíťováno u dívek jako nepotřebný přepych. Do povinných škol tak posílají Hmongové všechny chlapce, některé z dívek musí proto z logických důvodů zůstat doma a vypomáhat na poli, aby se rodina vůbec užívala. Malé holčičky tak v nejlepším případě projdou jen nejzákladnějším kurzem prvních tříd, protože během školního roku posílá vietnamská vláda učitele pro nejnižší stupeň i do špatně přístupných horských oblastí. Tento stav je samozřejmě nedostačující.

Vietnamská vláda má pouze malou snahu o vyšší vzdělání mladých Hmongů z důvodu nezájmu o asimilaci tohoto etnika do vietnamské populace. Poslední dobou se tento stav začíná pomalu měnit za programové asistence UNICEF, kdy se vietnamská vláda snaží umístit do každé hmongske vesnice základní školu. Problémem ovšem zůstává, že rodiny nebudou mít peníze na školní pomůcky, které jsou k výuce potřeba. Tento stav může zapříčinit nižší návštěvnost těchto škol. [29]

Všechny aspekty dohromady poukazují na to, že Hmongové mají v zemích jihovýchodní Asie těžké životní podmínky a možnost zlepšit svůj sociální status pro tento horský lid je a bude nelehkým úkolem.

6.2 Vliv historických událostí na migraci Hmongů do USA

Jelikož největší vliv na migrační trendy Hmongů do USA měla válka ve Vietnamu, kdy se Hmongové postavili na stranu USA a po válce tím silně trpěli (byli perzekuováni a měli strach o své životy), a komunistický režim v Laosu, zabývám se v této podkapitole pouze těmito dvěma časovými obdobími, která jsou úzce spjata.

6.2.1 Válka ve Vietnamu (1964–1975)

Vietnamská válka byla sice občanská a stáli v ní proti sobě příslušníci stejného národa, ale daleko víc byla válkou mezi komunistickým světem a Západem. Válce ve Vietnamu

předcházelo mnoho důležitých událostí, dalo by se možná říci, že začala již dříve, než se oficiálně uvádí, tedy v roce 1964.

Komunistický aktivista Ho Či Min se na počátku 40. let vrátil tajně do Vietnamu a založil zde Viet Minh (Vietnamskou ligu nezávislosti). Po okupaci Vietnamu japonskými vojsky během 2. světové války se americký vojenský výzvědný úřad spojil s Ho Či Minem a jeho guerillami, aby pronásledovali japonská vojska v džungli a aby pomohli zachránit poražené americké piloty. Konec 2. světové války s sebou přinesl také konec japonské okupace Indočíny. Po 2. světové válce se ve Vietnamu chopili moci komunisté v čele s Ho Či Minem a v září 1945 vyhlásili Vietnamskou demokratickou republiku.

První, kdo se proti tomu postavil, byla Francie, jež chtěla obnovit vládu nad koloniemi v celé Indočíně. Prvopočátek války ve Vietnamu lze tedy podle mne hledat již v roce 1946. [30]

6.2.1.1 Vstup USA do války

USA začaly utvářet svůj postoj k situaci ve Vietnamu už za doby francouzské války v Indočíně. Řešily základní dilema - zda je pro ně nepřijatelné uplatňování francouzského nároku na kolonie či je horší představa rozmáhajícího se komunismu v Indočíně.

Rozmáhající se vliv komunismu a šíření jeho vlivu by mohlo vyřadit USA z možnosti ekonomicky využívat dané lokality a uplatňovat zde své mocenské zájmy. Na této hrozbě byl založen i odpor USA ke kolonialismu, který zabraňoval volně vstupovat na nová území, se kterými bylo možné navazovat ekonomická pouta. Ta se dala tvořit pouze za stavu, kdy v daném státě fungovala alespoň částečně liberální ekonomika, či bylo možné domluvit se s nezávislou vládnoucí vrstvou. Jelikož dekolonizace se v té době rozšířila skoro po celém světě a nepotřebovala již podporu mocností - nově vznikající státy a probouzející se národy si ji dokázaly vymoci samy. To vedlo USA k tomu, že obrátily svou pozornost směrem k nebezpečí rozšíření komunismu. Komunismus znamenal ztrátu vlivu v zasažených oblastech a s tím související nemožnost využívat ekonomiky, pracovní síly a přírodního bohatství na území států ležících pod nadvládou komunismu. [31]

Napojení jakéhokoliv státu na komunistickou mocnost (SSSR či Čínu) znamenalo pro USA jasnou ztrátu tohoto území a zpřetrhání veškerých vazeb.

Výsledkem byla podpora jihovietnamského premiéra Ngo-dinh-Diema. USA ignorovaly Ženevskou dohodu (z níž vzešlo rozdělení Vietnamu na Ho Chi Minhovu komunistickou severní Vietnamskou demokratickou republiku a profrancouzskou

jižní Vietnamskou republiku císaře Bao Daie) a uplatnily své mocenské a ekonomické zájmy. I když se dilema řešilo v USA, jeho důsledky dopadly na samotný Vietnam, v podobě občanské války.

O dva roky později vypukla naplno občanská válka vyvolaná nespokojeným Viet Minhem, který vládl v Severním Vietnamu za podpory SSSR. Spojené státy se proto rozhodly zvýšit podporu Jižního Vietnamu a pomoci mu válku vyhrát.

Velká šance na změnu nastala v roce 1964, kdy tento nepřítel USA napadl letadlovou loď v Tonkinském zálivu a tím začala odvěta ve formě náletů. Do okamžiku incidentu v Tonkinském zálivu mohla být válka ve Vietnamu ještě považována za občanskou. Incident vyústil vyložením Američanů v roce 1965 a jejich opravdovým zapojením do konfliktu.

Vláda Jižního Vietnamu byla silně zkorumpovaná a americké peníze na pomoc mizely v nelegálních obchodech. Jihovietnamská armáda trpěla hladem, vláda si žila v luxusu. [32]

6.2.1.2 Vlastní průběh války

Postupně proti sobě bojovala aliance USA a Vietnamské republiky (Jižní Vietnam), podporovaná kontingenty ze zemí SEATO (Austrálie, Nový Zéland, Jižní Korea, Thajsko, Filipíny) s aliancí Vietnamské demokratické republiky (Severní Vietnam) a Národní fronty osvobození Jižního Vietnamu (Vietkong). SSSR a Čína poskytovaly Severnímu Vietnamu a Národní frontě osvobození vojenskou pomoc, ale do bojů nezasahovaly. Koncem ledna 1968 zahájila komunisty vybudovaná Fronta národního osvobození (FNO) a Vietkongu tzv. Tetskou ofenzívu proti 36 provinčním městům s cílem oslabit celý Jižní Vietnam.

Od roku 1970 USA rozšířily vojenské akce, zejména bombardování, také na sousední státy Kambodžu a Laos. Celá válka byla vedena krutě a nejvíce při ní trpěli civilisté. Znamé je například vraždění a masakr v My Lai, také povraždění 3 000 osob Vietkongem během dočasné okupace města Hue v roce 1969. [33]

Méně už se ale ví, že Američané ve Vietnamu použili více munice, než bylo spotřebováno všemi účastníky 2. světové války dohromady. Současně bylo ničeno životní prostředí Vietnamu - a to velmi silně. Spojené státy v průběhu války použily proti rostlinným porostům defoliant „agent orange“, jenž způsoboval opadání listů stromů v pralesích. Ty tím přestaly partyzánům sloužit jako bezpečný úkryt. „Agent orange“ je však také velmi silný jed, který lidem způsobuje rakovinu a poškozuje jejich dědičný materiál (DNA). Proto, i po desetiletích, se lidem ve Vietnamu, ale i americkým vojákům, kteří s „agentem orange“ přišli do styku, rodí postižené děti. Dále byla Američany v hojné míře použita kyselina dimethylarsinová (tzv. „agent blue“) na zničení úrody rýže na polích.

V roce 1971 proběhla invaze do Laosu, již se už však neúčastnili žádní američtí pěšáci, asistovali pouze letci a posádky vrtulníků, které pomáhaly při bojích jihovietnamské armádě. Severovietnamci využili blízkost svých základen a bojovali. Jihovietnamci se nakonec z Laosu museli předčasně stáhnout s vysokými ztrátami.

Vietnam pozbyl jakoukoliv podporu ze strany USA. Severní Vietnam, který si byl v té době jistý, že USA už nebudou zasahovat do bojů, začátkem roku 1975 začal další ofenzívu. Dne 22. dubna začaly boje o Saigon. K vietnamskému pobřeží se přiblížily lodě americké flotily. Jejich úkolem byla evakuace asi 8 000 Američanů a aspoň části Vietnamců, které by po obsazení země čekala nejistá budoucnost. Hlavní americkou silou byly 3 letadlové lodě. Americké a vietnamské vrtulníky přivázely utečence na letadlové lodě, takže jejich paluby se brzy přeplnily a Američané byli nuceni překážející vrtulníky shazovat z palub lodí do moře.

Dne 1. května 1975 boje ve Vietnamu skončily. Následně dne 2. července 1976 vznikla sjednocením Vietnamské demokratické republiky a Vietnamské republiky Vietnamská socialistická republika. Pro USA to byla velká rána, ze které se velmi dlouho vzpamatovávala. Vojenští veteráni jsou po této válce zatraceni a v podstatě i zneuctěni. [34]

6.2.1.3 Laos v době války

Laos byl během vietnamské války rozdělen na čtyři části: čínskou, thajskou (kontrolovanou USA), oblast Rudých Khmerů a vietnamskou. USA na území Laosu zahájily operaci, ze které se nakonec stala jedna z největších a neutajovanějších ozbrojených akcí v historii. Bez vědomí amerického Kongresu zde zvláštní jednotky prováděly výcvik protikomunistických sil, útoky na severovietnamské cíle a dodnes tato operace vyvolává řadu rozporuplných otázek. [35]

Piloti společnosti „Air America“ (krycí název pro utajenou leteckou jednotku CIA), nejprve bombardovali laoské území sami, ale později k akcím vycvičili i thajské letce, příslušníky laoských rojalistických sil a právě také hmongské piloty. Bilance nakonec byla děsivá. Podle některých údajů bylo na Laos svrženo dvakrát více bomb, než za celou dobu druhé světové války na Německo i Japonsko dohromady. Tyto počty ale nerozlišují, zda jde o tonáž všech bomb svržených spojenci, nebo jen americkým letectvem. V každém případě Laos na následky bombardování trpí dodnes.

Podle Colbyho (bývalého šéfa CIA) byl Hmong Vang Pao největším hrdinou války ve Vietnamu. Pao se už jako náctiletý zapojil ve čtyřicátých letech do války proti Japoncům. Po válce prošel francouzským výcvikem a bojoval v Indočíně proti komunistickým jednotkám.

Když se v šedesátých letech vyhrotila situace v jihovýchodní Asii, postavil se po boku Američanů do čela mnohatisícové armády, bojující proti Ho Či Minovi. [36]

Je nutno podotknout, že po této válce Američané nezapomněli na své spojence. Brzy poté, co američtí vojáci opustili Saigon, začal Pao s americkou pomocí organizovat emigraci svých spolubojovníků do USA. Nejprve se početné skupiny Hmongů uchýlily do Thajska a přes něj do Spojených států.

I v USA zůstal Vang Pao až do své smrti uznávaným vůdcem hmongské komunity. V Laosu byl v nepřítomnosti odsouzen k trestu smrti. Po zbytek svého života Pao v exilu plánoval protikomunistický puč a nikdy nepřestal doufat v návrat do rodné vlasti. V roce 2007 byl obviněn z osnování spiknutí proti současné laoské vládě, kdy měl údajně sponzorovat nákup žoldáků, kteří by vládu v hlavním městě Vientiane svrhli. Tato obvinění však byla stažena. [37]

Během války ve Vietnamu zemřelo 17 000 hmongských vojáků a 5 000 hmongských civilistů, což jsou velká čísla pro nepříliš početné etnikum.

Od války ve Vietnamu jsou Hmongové v oblasti velmi nežádoucí. Ti, kteří neuprchli, se bojí o své životy a o životy svých bližních. Nejhorší událostí poslední doby se pro Hmongy stala thajská deportace asi 4 500 Hmongů zpět do Laosu, kdy někteří z nich jsou váleční veteráni a bojí se, že je v Laosu čeká jen smrt. Tato deportace proběhla v prosinci roku 2009. Thajsko tyto Hmongy nepovažuje za politické uprchlíky, až na asi sto výjimek. Laosem bylo zabezpečeno, že se jim dostane milosti. Thajské úřady potvrdily uzavírání utečeneckého tábora na severu země asi 5000 vojáků a dobrovolníky od pondělního rána. Novináři na místo nemohli a telefonní síť v okolí tábora byla zablokována. OSN na Bangkok apelovala, aby Hmongy ze země nevykazoval. Jak tato situace dopadla, se mi bohužel nepodařilo již dohledat. [38]

6.2.2 Komunistický režim v Laosu

Laos si vydobyl svou nezávislost na Francouzích už v roce 1953. O rok později došlo k porážce francouzské armády u Dien-Bien-Phu a když Francouzi vyklidili pozice, začaly zde Spojené státy podporovat místní prozápadní vládu, která usilovala o restauraci laoské monarchie.

Ženevská dohoda v roce 1954 mimo jiné deklarovala nezávislost Laosu, ale nevyřešila, kdo bude vládnout. Na severu se začaly formovat komunistické jednotky Pathet Lao a střetávaly se s jižními royalisty (příznivci monarchie). Několik let se země snažila

vytvořit přijatelnou vládní koalici, do níž by se integrovala jak levice, tak i příznivci monarchie. Pathet Lao a proameričtí royalisté vedli boje až do roku 1961, kdy se moci konečně chopil neutrální princ Souvanna Phouma. Jenže ve Vietnamu už naplno propukla válka a neutrální Laosané se připojili k Pathet Lao. Tím vzala myšlenka kompromisu mezi levicovými a pravicovými silami za své a Laos se dostal do občanské války. [39]

Po skončení americké války ve Vietnamu a nastolení socialistického režimu v Laosu v roce 1975 desetitisíce laoských Hmongů zamířily za hranice. Jak již bylo zmíněno, Američanům se během války podařilo obrátit část laoských Hmongů na svou stranu a vyzbrojit je. Zatímco tedy vietnamští Hmongové bojovali proti Američanům po boku ostatních Vietnamců, laoští Hmongové se připojili na stranu USA. Po odchodu USA z bojiště měli mnozí z nich důvodné obavy o svůj další osud, tak uprchli, jak již bylo zmíněno.

Po válce začala Pathet Lao „převychovávat“ Hmongy – často v koncentračních táborech, používali proti nim chemické zbraně – různé kyseliny, kterými netvořili jejich těla.

Nepočtené hmongské proamerické zbojnické skupiny v Laosu zůstaly a jednou za čas znepríjemňovaly život Laosanů ozbrojenými přepady autobusů, únosy i zabíjením cestujících ještě v 80. a 90. letech. Poslední nepokoje proběhly v roce 2003, kdy na silnici mezi Vientianem a Vang Viengem uskutečnili další přepad a zastřelili i několik zahraničních turistů.

Drtivá většina laoských Hmongů se však od těchto Hmongů distancuje. Tito bandité přežívali dlouho jen díky finanční i materiální pomoci (včetně výzbroje) od Hmongů ze Západu. [40]

Exodus laoských Hmongů dal mezitím vzniknout především hmongské komunitě v USA, která dnes čítá více než dvě stě tisíc osob. Další, zhruba patnáctitisícová komunita žije ve Francii, avšak poměrně početné skupiny lze nalézt např. i ve Francouzské Guyaně, v Austrálii či Kanadě. O houževnatosti Hmongů svědčí fakt, že také komunity na Západě si stále zachovávají své kulturní kořeny a dokonce mezi sebou navzájem komunikují přes internet, i na velké vzdálenosti. Této komunikace se samozřejmě nezúčastňují Hmongové žijící v jihovýchodní Asii. Přesto však jejich život především američtí příbuzní ovlivnili: díky nim mohou dnes laoští Hmongové na tržištích prodávat nejen kazety s hmongskou hudbou, ale dokonce i videonahrávky a filmy. Žádná jiná menšina nemá takovou komerčně-kulturní produkci, jakkoli její dostupnost se omezuje pouze na pár větších tržišť v městských centrech.

Platí to ovšem jen pro Laos. Ve Vietnamu takové možnosti Hmongové nemají. Musí si vystačit často jen s nejnütnějším, a to platí i o jídle a pití. V Giang-A-Panu se dokonce nepije

ani čaj, který tvoří základ ve stolování. Hmongové patří k materiálně nejchudším etnickým skupinám v zemi. [41]

Kvůli všem těmto faktorům, jenž zásadně ovlivnily život hmongského etnika v oblasti jihovýchodní Asie, se člověk nemůže divit, že po válce docházelo k takovým markantním migračním tokům. Hmongové neuprchali pouze do USA, podstatná část našla svůj nový domov také ve Francii (přibližně 15 000). Část Hmongů se do nově nastěhovaných zemí asimilovala, část pořád žije se statusem uprchlíka, část by se chtěla někdy vrátit do vlasti. Takový život přináší utrpení a vrtkavou budoucnost, která se snad brzy změní a přinese novou naději těmto lidem.

V mé diplomové práci se zabývám pouze Hmongy, kteří uprchli do USA. Většina Hmongů, která do USA uprchla, pochází z Laosu, kde pro ně již nebylo bezpečno. Vietnamští Hmongové, kteří se za války připojili k vietnamským komunistům, zůstali většinou ve Vietnamu.

7 Hmongové v USA

Hmongové mají bohatou a bouřlivou minulost, kde ukázali svou sílu a pevnou vůli. Jejich komunita podporuje a vyzdvihuje roli rodiny, kdy každý člen hraje důležitou roli a má své poslání, kterým má rodinu udržovat a také zlepšovat její situaci. Hmongští lidé jsou často označováni jako tvrdě pracující národ, který si cení vzdělání.

Přibližně 56 % Hmongů přišlo do Spojených států před rokem 1990, dalších 31,4 % v rozmezí let 1990–1999 a zbylých 12,5 % po roce 2000. Prvopočátky odchodu hmongského obyvatelstva byly způsobeny válkou ve Vietnamu a následky hmongské spolupráce s americkými vojáky, jak jsem již podrobněji zmiňovala v předchozí kapitole. Další uprchlíci přicházeli vesměs za rodinami, či lepšími životními podmínkami, a aby opustili absolutně nevhodné podmínky pro život v thajských uprchlických táborech, kam utíkali neprodleně po skončení války ve Vietnamu.

Hmongské etnikum je jedním z nejpočetnějších asijských etnik žijících v USA. Jsou také nejrychleji rostoucím etnikem. Jejich počet se razantně zvýšil od devadesátých let, kdy jich ve Spojených státech žilo přibližně 94 000. Dnes jich zde žije přibližně 250 000 a počet stále stoupá. Největší koncentrace tohoto asijského etnika se nachází ve státech Kalifornie (65 345) a Minnesota (46 352). V Minnesotě, ve městě St. Paulu a v Kalifornii, ve Fresnu žijí největší městské populace Hmongů v USA. [42]

V roce 2005 žilo v USA 51,3 % Hmongů zde narozených a 25,1 % naturalizovaných Hmongů (naturalizované osoby – viz vysvětlení pojmů). Jsou to de facto občané Spojených států amerických. Naturalizovány jsou většinou osoby, které obdržely povolení k trvalému pobytu před pěti a více lety (U. S. Department of Homeland Security, 2008). Zbylých 23,6 % Hmongů nemá americké státní občanství. Z tohoto údaje plyne, že zbylých 76,4 % Hmongů občanství má (tento stav je velmi podobný i u ostatních asijských menšin žijících v USA, kdy největší procentuální zastoupení má vietnamská menšina – 81,2 %).

Asi 35 % hmongských domácností v USA je jazykově limitováno, což přináší řadu problémů (např. při hledání práce, komunikaci s úřady).

Velmi znevýhodněnou skupinou Hmongů ve Spojených státech, v oblasti sociálních výhod, jsou Hmongové s postižením. Těchto lidí je 11,3 % (z toho 55,8 % ve věku nad 65 let). O tyto lidi se tradičně stará rodina. Tento stav je ovšem lepší než americký průměr, který činí 14,9 %. Navíc v klasických amerických rodinách není zvykem starat se o

handicapované příbuzné. Hmongové se o handicapované příbuzné starají, i když nemají dostatek finančních prostředků. [43]

7.1 Hmongská rodina v USA

Hmongové mají v průměru více než dvakrát větší rodiny než je americký průměr, tzn., že v jedné hmongské domácnosti žije průměrně 5,3 osob. Hmongové také žijí v domácnostech ve větších počtech, v porovnání s ostatními asijskými menšinami v USA (např. Laosané 3,77 osob/domácnost; Vietnamci 3,3 osob; Kambodžané 3,88 osob). Tento fakt je s velkou pravděpodobností způsobován tradiční úlohou rodiny. Hmongové uznávají tradiční velkou rodinu - je to zvyk související s životem v horských oblastech, kdy rodina musí držet při sobě a ve všem si vypomáhat. Ostře vymezené etnické hranice a status menšiny v jejich domovině dává Hmongům silnější kolektivní identitu než ostatním asijským menšinám v USA, např. Kambodžanům, kteří jsou méně soudržní. Tato soudružnost funguje i v USA jako obranný reflex vůči negativním vnějším vlivům, které by mohly rodinu narušit. [44]

Rodiče více preferují narození syna než dcery. Syn totiž dále ponese rodinné jméno. Každý člen rodiny se stává členem otcova klanu. Příbuzní se stejným jménem se vzájemně nazývají bratry a sestrami. Klanovní lídři mají extrémní autoritu a dělají rozhodnutí za rodinu i jednotlivce. Klany mají i své poradce, léčitele a autoritáře. Hmongové jsou strukturováni jako nezávislý systém, kdy si o vzájemnou pomoc říkají mezi příbuznými. [45]

7.1.1 Chudoba a hmongská rodina

Metodiku měření chudoby v USA vypracoval Úřad pro management a rozpočty (OMB), který stanovuje finanční minimum potřebné pro zajištění chodu rodiny. Pokud je reálný příjem rodiny nižší než stanovený minimální finanční příjem, ocitá se tato rodina a všichni její členové pod hranicí chudoby. Výše minimálního příjmu se mění podle počtu členů rodiny a podle věkové struktury rodiny. Každoročně se upravuje vzhledem k inflaci. V USA je hranice národní chudoby stanovena přibližně na 12 000 USD na osobu. [46]

Medián rodinného příjmu je u Hmongů 45 611 USD. Je důležité poznamenat, že odhadovaný příjem všech asijských etnik od devadesátých let značně vzrostl, což ukazuje sociální mobilita těchto etnik v americké společnosti, která ukazuje, že se pomalu zvyšuje životní úroveň těchto lidí.

Z hlediska chudoby jsou na tom Hmongové nejhůře, chudoba zde sužuje 32,7 %. Tím se zdaleka nepřibližují americkým 10,2 % chudých obyvatel.

Zatímco poměr chudoby zůstává mezi Hmongy nepřiměřeně vysoký, je důležité říci, že odhadovaný počet chudých mezi hmongskými rodinami v roce 2005 se oproti devadesátým létům razantně snížil (z 66 % na téměř polovinu).

Zhruba polovina občanů zmiňovaných čtyř jihoasijských menšin vlastní své domy (Američané v průměru 67 %). Tento stav ukazuje, že členové těchto komunit podstatně zvyšují svůj životní standard. Dosahováním tohoto socioekonomického postupu je typicky spojováno s dosažením takzvaného „amerického snu“. [47]

7.2 Hmongové, život v uprchlických táborech a následná nesnadná migrace do USA

Desetitisíce Hmongů se po válce ve Vietnamu kvůli strachu o život rozhodlo pro útěk. Narozdíl od většiny běženců chtěli Hmongové zůstat co nejbližší laoské domovině a rozptýlili se hlavně v thajských utečeneckých táborech. Pro ty, kdo se přece jenom do USA vydali, znamenalo rozhodnutí skok přes staletí: ze zaostalých vesniček do světa nabitého technologiemi. [48]

V roce 2004 se do USA přemístilo asi 15 000 hmongských uprchlíků, kteří předtím žili v neautorizovaném táboře situovaném na půdě buddhistického chrámu Wat Tham Krabok, asi 90 km od Bangkoku.

Uprchlíci z této oblasti jsou více než z poloviny mladší patnácti let, což je unikátní. Charakteristickým pro tyto uprchlíky jsou také možnosti vzdělávání přístupné méně než polovině dětí a jen některým dospělým.

Dalších 5 000 uprchlíků přišlo do Minnesoty, přesněji do Saint Paul, do části metropolitní oblasti, kde je odhadována největší městská hmongská populace na světě.

Život v thajských uprchlických táborech byl velmi těžký. Tábory byly přelidněné, špinavé, hlučné a neměly dostatečné zásoby jídla. Ženy popisovaly, jak byly koupelny vzdáleny daleko od obydlí a denní příjem vody na osobu byl jeden kbelík, či tři kbelíky pro celou rodinu na den. Jediná placená zaměstnání byla v nemocnici a ve škole. Například popelář za svou práci měsíčně dostal mýdlo a zubní pastu.

Život v táboře se neztotožňoval s jejich vlastní identitou, znamenal pro ně nebýt Hmongy. Říkají, že Hmong je hrdý nezávislý člověk žijící v horách, ale v táboře se z něj stal jen uprchlík bez půdy a nezávislosti. Spousta Hmongů, žijících dnes v USA, o svých vzpomínkách z uprchlických táborů nerada hovoří, většina z nich by toto období nejraději vymazala ze své paměti. [49]

V těchto podmínkách žili mnozí Hmongové spoustu let. Ti, kteří se rozhodli odejít do USA, museli vynaložit mnoho sil. Z výzkumu „New Pioneer in the Heartland: Hmong Life in Wisconsin“, který prováděla Jo Ann Koltyk jako svou disertační práci, bylo zjištěno, že se mezi Hmongy v uprchlických táborech šířily zvěsti o tom, že se dá v USA vydělat spousta peněz, ale že je těžké naučit se anglicky a najít si práci. Také slyšeli o zločinech a ganzích, a šířily se i takové pověry, že v USA existuje nestvůra s velkými zuby, která pojídá lidské maso. [50]

Američané věděli o jazykové bariéře, která bude v budoucnu Hmongům ztěžovat život v USA, proto vláda zařídila, aby se v uprchlických táborech v Thajsku vyučovala angličtina pro předcházení nepříjemnostem, spojených s budoucím přesídlením Hmongů do USA.

První vlna uprchlíků, která přišla do USA, prošla náročným přechodem. Bylo s nimi jen pár překladatelů, Hmongové měli nespočet otázek, které jim nikdo nezodpověděl. Nevěděli, jak sehnat jídlo, peníze na jídlo, jak získat práci, obávali se, že se ztratí, že nebudou vědět, jak se dostat z místa na místo jiné. Neznámo přineslo strach, frustraci a deprese. Někteří lidé nezvládli tento nátlak, odešli od rodin, často docházelo k nejhoršímu - páchali sebevraždy. Mnoho Hmongů se dodnes snaží vyrovnat se všemi těmito strastmi spojenými s odchodem z Asie do absolutně odlišného světa.

Když přišli do USA první hmongští uprchlíci, americký školský systém na ně nebyl připraven. Stávalo se běžným, že např. sedmnáctiletí Hmongové byli umístěni na první stupeň základních škol, často i do prvních, druhých tříd. [51]

7.3 Hmongská kultura v USA

Hmongská rodina je spjata silnými vazbami a velmi se drží tradičních hodnot. Přesto, že již žijí v USA, často se shromažďují ve svých domech a místních parcích. Preferují žití blízko sebe, domy nejsou příliš přeplněné nábytkem, nejčastěji spolu rodina tráví čas v kuchyni, či obývacím pokoji. Hmongové jsou velmi skromní, neradi investují své peníze do drahých věcí, např. značkového oblečení, či luxusního nábytku. Šetří také v oblasti jídla, kdy se příliš nestravují mimo domov, ale spíše vaří doma, také třeba koupí prase, či krávu a maso po částech zamrazí. Ušetřené peníze často investují do automobilu, jelikož je pro ně možnost přepravy z jednoho místa do druhého velmi důležitá.

Při rozhodování má vliv názor všech členů domácnosti, i těch velmi mladých.

Většinu zvyklostí dodržují i ve Spojených státech. Uznávají pět základních nejdůležitějších kulturních hodnot: širší rodinu a příbuzné, děti, náboženství, vzdělání

a štedrost. Rodina je patriarchální, ale žena je živitelka, drží rodinnou kasu a stará se o širší rodinu a příbuzné. Prarodiče často hlídají děti, dohlížejí, radí a finančně vypomáhají. Starší děti fungují jako vzor pro děti menší, často se o ně také starají a učí je domácím pracím.

Hmongové jsou lidmi silně nábožensky založenými. Vyznávají hlavně animismus a šamanismus. Všichni Hmongové ale neuznávají animismus, existují i takoví, kteří vyznávají konfucianismus, buddhismus a křesťanství. Ve Spojených státech vyznávají hlavně šamanismus a křesťanství. Šamanismus je součástí animismu (tedy přírodních náboženství vyznávající duchy, bohy, věřící v sílu přírody), kdy šaman, jako duchovní vůdce komunikuje s duchy skrze rituály a místní lidé k němu chodí pro rady i pomoc. Dodnes se stává, že Hmongové v USA raději chodí pro pomoc k šamanovi a věří více bylinkám a přírodní léčbě než místním lékařům. [52]

Další typickou hmongskou vlastností je, že rodiče považují děti za svůj majetek (i přes vliv americké kultury). Osobní zodpovědnost a sebekázeň jsou typickými vlastnostmi díky vlivu pověr, jež jsou Hmongům předkládány od raného dětství. Tyto pověry se drží zásady, že chování jedince má dopad na jeho budoucnost. Podle Hmongů jakékoli soutěžení vyvolává agresi a konflikty, proto je mezi nimi podporována spolupráce. [53]

7.4 Hmongové a vzdělání v USA

Pro lepší představu a hodnocení vzdělávání asijských menšin v USA jsem již na počátku práce, v 5. kapitole předložila charakteristiku vzdělání v USA a z ní vychází další podkapitoly.

Hmongové přisuzují vzdělání velký význam. Vědí, že vzdělání vede k úspěchu a respektu v americké společnosti.

Základní vzdělání je povinné pro všechny občany Spojených států. U Hmongů (obzvláště nově příchozích), vzniká už při základním vzdělání problém s jazykovou bariérou. Proto zde existují programy neziskových organizací (např. programy od „Hmong American Partnership“), či přímo programy v základních školách, kdy děti s nedostatečnou znalostí anglického jazyka, mají možnost doučovat se a tím zlepšovat své výsledky na základních školách. [54]

Hmongové studují na univerzitách mnohem méně než Američané. Tato propast se rozšiřuje, když se k hodnocení přidá socioekonomický status. Student z rodiny s nízkými příjmy, pocházející z asijské menšiny, je na amerických univerzitách méně častým jevem, hmongský student ještě méně častým.

S tímto jevem souvisí pojem „underrepresented students“, což jsou studenti, kteří mají nižší či nejnižší zastoupení na univerzitách. Tato populace zahrnuje studenty z rodin s nízkými příjmy, studenty, kteří jsou prvními z rodiny, kteří šli na univerzitu, studenty etnických menšin a studenty s postižením. [55]

Existuje několik faktorů prohlubujících tuto propast vzdělanosti. Hlavním problémem je tzv. „to be college ready“, což znamená být akademicky připraven, znát, jak funguje univerzita, být si vědom dostupnosti finanční pomoci, mít podporu rodiny, školy a komunity.

Většina hmongských uprchlíků neměla ve své domovině přístup k žádnému typu formálního vzdělání, nicméně kvůli tomu, že vzdělání přisuzují důležitou roli, chtěli a chtějí, aby jejich děti byly vzdělány. [56]

Rodiče očekávají, že jejich dětem se ve škole bude dařit velmi dobře. Kvůli vlastnímu nedostatečnému vzdělání jim nemohou být nápomocni v procesu vzdělávání a spoléhají se na pomoc učitelů.

I přesto, že si hmongská populace velmi cení vzdělání, stále zaostává v dosahování vysokoškolského bakalářského titulu v porovnání s americkou populací (americký průměr lidí nad 25 let, jenž mají bakalářské vzdělání je 30,4 %, hmongský 10,4 %). Tento stav může být způsoben jazykovou bariérou, nedostatečným rodičovským zapojením, či rodinnou chudobou. 26,4 % hmongských rodin je chudých, ve srovnání s americkým průměrem (9,8 %) je tento stav vysoký.

Kvůli těmto bariérám vznikly iniciativy a programy, aby pomáhali studentům dosáhnout vyššího stupně vzdělání. Mnoho velkoplošných programů bylo vyvíjeno tak, aby pomohlo středoškolským studentům překonat bariéry při získávání vyššího vzdělání, pomáhat jim s osvojením „univerzitní kultury“, školy jim mohou pomáhat usnadňovat organizační změny, apod. Příklady těchto iniciativ a programů v USA jsou: „Recognizing the College Dream“, „CollegeEd“, „Advanced Placement Program“, „TRIO“.

Střední školy se snaží podporovat bezpečné prostředí, kde se studenti učí rozvíjet sociální dovednosti, plánovat kariéru, akademický růst za pomoci školní rady. Kvůli nárůstu diverzifikace studentů se členové školní rady snaží efektivněji pracovat s těmito studenty (např. zlepšováním vlastních znalostí o dané minoritě), aby dětem ulehčili už tak nesnadnou situaci. Zvyšováním povědomí o minoritách a zapojováním jich do studentských aktivit se snižuje jejich diskriminace.

Tento způsob rozmlouvání a pomoci škol je velmi vhodný a účinný v komunikaci se studenty asijských menšin. Ti mají tendence nemluvit tak otevřeně a přímo, jako studenti američtí, a jsou spíše zdrženliví. Občas se stává, že by Hmongové své problémy chtěli

s někým řešit, ale kvůli jazykové bariéře někdy nejsou schopni správně popsat, co je tíží, tak vyhledávání pomoci vzdají. V jejich komunitě byli vždy zvyklí chodit pro rady k šamanovi, nebo ke starším. [57]

Rodiče nejsou schopni pomáhat svým dětem s učením, hlavně kvůli jazykové bariéře, jak jsem již zmiňovala, proto pro ně často hledají pomoc. Věří totiž, že bez vzdělání by některé z jejich dětí chtělo „převzít kontrolu“ nad rodinou a to by mohlo vést k zaplétání dětí do kriminální činnosti, či zaplétání s gangem. V Laosu by tento stav nikdy nenastal, jelikož zde mají rodiče velmi silnou autoritu. Toto přesouvání rolí, kdy se děti snaží mít v rodině větší autoritu než rodiče, vede ke stavu frustrace rodičů a domácnosti celkově.

Hmongové se často snaží dosáhnout nejvyššího možného vzdělání v rámci svých finančních možností. Vědí, že s vyšším vzděláním rostou mzdy a s tím se všeobecně zlepšuje i zdravotní stav a celkově životní úroveň obyvatel, jelikož se snižuje jejich chudoba.

V USA se u lidí s vysokoškolským vzděláním zvýšily mzdy o 18 % od devadesátých let, oproti tomu se lidem s nižším vzděláním platy zvýšily jen o 10 %. Celoživotní vydělávání peněz, tedy podle těchto údajů, stoupá s úrovní vzdělání. U lidí se středoškolským vzděláním je průměrný výdělek za život asi 1,2 milionu USD, zatímco u vysokoškolsky vzdělaných, minimálně s bakalářským titulem, se tento celoživotní výdělek pohybuje okolo 2,1 milionů USD. [59]

Vysokoškolské vzdělání je často spojováno s vyššími výdělky, ale souvisí také s dalšími výhodami. Lidé s univerzitním vzděláním ušetří více peněz, zajišťují lepší život pro své děti, mají více koníčků a volného času, zvýšenou personální a profesní mobilitu.

Podle výzkumů, studenti s vyšším než středoškolským vzděláním, mají tendence být otevřenější, vnímavější, racionálnější, důslednější, více kulturně zaměření a méně autoritářští.

Existují také veřejné výhody z vyššího vzdělání. Lidé s univerzitním vzděláním snižují procento kriminality, přispívají na charitu, zvyšují sociální soudržnost a kvalitu sociálního života. Veřejný ekonomický prospěch zahrnuje zvýšení příjmu z daní, vyšší spotřebu, větší produktivitu, zvýšení flexibility pracovních sil a snížení závislosti na vládní finanční podpoře.[60]

Když vezmeme v úvahu soukromé a veřejné výhody z vysokoškolského vzdělání, řekneme si, že lidé budou chtít do vzdělání více a více investovat. Nicméně existují překážky bránící všem v dosažení této úrovně vzdělání. Hlavními faktory jsou chudoba a etnická příslušnost.

Existuje mnoho studií zkoumajících, jak chudoba ovlivňuje děti. Byly zkoumány tříčlenné rodiny nad a pod hranicí americké národní hranice chudoby, která se pro tříčlennou rodinu pohybuje okolo 17 000 USD.

Bylo zjištěno, že děti z chudých rodin dvakrát častěji opakují ročník, nebo nedokončí školu vůbec, třikrát častěji pocházejí z neúplných rodin, sedmkrát častěji jsou zaznamenány případy týrání a zneužívání. Všechny tyto faktory mají za následek náladovost dětí, nepozornost, sklony k agresi, následně i sklony k trestné činnosti.

Asijské národy dosahují celkově relativně dobrých výsledků ve vzdělávání, až na Hmongy. Hmongové, uprchlíci z Laosu, patří k nejchudším uprchlíkům Spojených států a jejich studenti čelí velkým nátlakům. Hmongové, bohužel, kvůli finančním limitům patří také mezi nejméně vzdělanou skupinu v USA. [61]

Tato tabulka nám například ukazuje stav vzdělaných Hmongů ve Wisconsinu v roce 2002:

Tabulka č. 1: Stav vzdělaných Hmongů ve Wisconsinu

Skupina	Dokončené středoškolské vzdělání (%)	Bakalářské vzdělání (%)
Hmongské ženy	40	4
Hmongští muži	69	8

Zdroj: Lee, Garz Z., 2011

Další tabulka nám ale naopak ukazuje, že Hmongové jsou nejpilnějšími studenty v porovnání s ostatními imigranty. Jejich zapálení pro studium je sice důležité, ale stále nejsou velmi úspěšní v testech.

Tabulka č. 2: Důležitost známek a plnění úkolů

Skupina imigrantů	„School engagement“ (%)	Domácí úkoly (%)
Mexičané	52	14
Občané Nikaraguy	57	21
Vietnamci	59	45
Hmongové	62	48
Číňané / ostatní	61	38

School engagement: procento studentů, kteří cítí, že známky jsou důležité

Domácí úkoly: procento studentů, jenž se denně věnuje domácím úkolům dvě hodiny a více.

Zdroj: Lee, Garz Z. 2011

Existují i další bariéry, které brání Hmongům uspět ve škole. Závažnou překážkou je fakt, že Hmongové mají tendenci nežádat o pomoc, je to pro ně ponižující situace. Také nemluví o svých akademických problémech, jelikož mají pocit, že by nebyli vyslyšeni, či by vyslyšeni byli, ale jejich problém by nebyl brán vážně. Další závažnou bariérou je jejich zdrženlivost, ve škole jsou pasivně poslušní, plaší a ústupní. Chtějí splynout s davem a prokazovat všem úctu, což je činí prakticky neschopnými prosazovat své názory a svou osobnost celkově. Často se sociálně i akademicky izolují, distancují se od studentských skupin. Je proto důležité naučit je závislým i nezávislým studijním dovednostem, potřebných k úspěšnému studiu a vysvětlit jim, že požádat o pomoc není ostuda, neúspěch se netrestá výsměchem, nýbrž je součástí učícího procesu a nepřináší posměch rodině. [62]

Podle studie Johna Kha Leeho, Ph.D. a Katherine Green, ve které zkoumali, zda existuje souvislost mezi podporou a účastí rodičů při studiu jejich dětí (psychickou i materiální) a výší vzdělání jejich dětí v hmongských rodinách, nepotvrdili existenci tohoto vztahu. Zjistili ovšem, že mezi rodiči a dětmi existuje jistá propast, kdy rodiče myslí, že důležitá je pouze jejich materiální podpora (a podporují je většinou pouze na úrovni základního a středoškolského studia). Studenti nevyklučují podstatu materiální podpory, ale spíše by ocenili podporu psychickou, potřebují, aby je rodiče vedli, účastnili se více školního života, učili se s nimi apod. [63]

Také jejich problémy se zvládnutím jazyka hrají velkou roli ve vzdělání. Ústní dovednost mají dostačující, často ale za neúspěšné studium může nízká úroveň psané angličtiny. Další negativní faktory, jako zmíněná nedostatečná podpora rodiny a negramotní rodiče vedou k postupné ztrátě zájmu o studium a následnému vyhození ze školy. To je důvod, proč se snaží americké školy a iniciativy, zapojovat znevýhodněné skupiny, jako např. Hmongy, do školních příprav, do bližšího seznamování se školním systémem, učit je dotazovat se a zvládnout případný neúspěch.

Podle Lindy Gensheimerové z univerzity Saint Cloud State existuje několik klíčových kritérií pro připravenost na univerzitní studium. Po splnění těchto kritérií by studium mělo být pro znevýhodněné studenty, jimiž Hmongové jsou, snadnější a lépe zvládnutelné.

„College ready“ kritéria:

1. Klíčové poznávací strategie, které řeší problémy; průzkum, interpretace, argumentace, preciznost.
2. Akademické chování (self-management) – organizace času, studijní dovednosti, nastavení cílů, sebevědomí a vytrvalost.

3. Kontextové dovednosti, univerzitní znalosti zahrnující přijímací požadavky, typy univerzit, univerzitní kultura a vztahy s profesory.

K těmto klíčovým komponentům se vztahuje i dalších šest faktorů, ovlivňující rozhodování studentů v přípravě a zapisování na vysokou školu. Faktory jsou:

1. Podpora a povzbuzení rodiny
2. Příprava na univerzitu
3. Komunikace a zapojení
4. Aspirace a plány
5. Informovanost
6. Finanční pomoc

Rodinná podpora je v rozhodování nejdůležitější. Studenti, kteří se cítí být podporováni, mají vyšší motivaci k dosažení stupně vzdělání, jenž si určí. Problém jazykové bariéry je také řešitelný, školy mohou poskytnout výukové materiály v jiném jazyce, a pokud nejsou v daném jazyce dostupné, navrhuji využití překladatelů. [65]

Kulturní bariéry také často ztěžují dosahování úspěchů ve studiu. Některé rodiny nevidí význam v mimoškolních aktivitách, studenti musí po škole domů, kde mají své povinnosti – práce na farmě, pomoc s vedením domácnosti apod. Školní iniciativy se proto snaží rodičům vysvětlit, že zapojení do mimoškolních aktivit pomáhá jejich dětem v lepším zapojení do jimi nepoznané společnosti, tím se zvyšuje jejich sebevědomí a pomáhá jim k lepším studijním výsledkům, a tím k budoucímu vyššímu platu jejich dítěte, tedy i lepší finanční situace celé rodiny.

Pozitivním faktem je, že jsou rozdílná postavení žen v generacích (první generace – ti, co přišli do USA z jiné rodné země a jejich děti, druhá generace jsou děti jejich dětí atd.) mezi těmito generacemi jsou markantní rozdíly i v genderovém postavení žen, kdy ženy druhé, třetí a další generace více studují, obsazují lepší pracovní pozice a více se asimilují do americké společnosti. [66]

7.5 Hmongové a jejich pracovní pozice v USA

Hmongové jsou národem, jenž je zvyklý pracovat a nebojí se tvrdé práce. Jejich pracovní pozice se odvíjí od získaného vzdělání. Úroveň vzdělání Hmongů pomalu stoupá s novou generací. Nejvíce Hmongů ale stále pracuje v manufakturních odvětvích.

Tabulka č. 3: Profesionální zaměření Hmongů v USA

Profesionální zaměření	Hmongové (%)	USA celkově (%)
Management	19,6	34,1
Služby	19,2	16,3
Úřady	25	25,9
Farmaření, rybaření a lesnictví	0,8	0,7
Stavebnictví, těžba, zásobování, opravářství	3,7	10
Výroba, transport a přeprava materiálu	31,7	13

Zdroj: Bach, Robert; Carroll-Seguin, Rita; 2008

Data v této tabulce nám ukazují, že v profesionálním zaměření zaujímají Hmongové nižší pracovní posty a pracují častěji manuálně než americké obyvatelstvo celkově. Tento stav je dán hlavně úrovní vzdělání, ale také například tím, jak dlouho již daný jedinec v USA žije.

V následující tabulce můžeme vidět procentuální zastoupení Hmongů v profesionálních odvětvích, kdy je znatelné, že Hmongové pracují více v průmyslných odvětvích a manufaktuře, než ve službách než Američané obecně.

Tabulka č. 4: Procentuální zastoupení Hmongů v jednotlivých pracovních odvětvích

Procentuální zastoupení v odvětvích (civilní obyvatelstvo nad 16 let)	Hmongové (%)	USA celkově (%)
Zemědělství, lesnictví, rybaření, lov a těžba	1,5	1,7
Stavebnictví	1,3	7,7
Manufaktura	32,7	11,9
Velkoobchodní prodej	1,5	3,5
Maloobchodní prodej	11,5	11,6
Přeprava a skladování	1,3	5
Informace	3,2	2,5
Finančnictví, pojištění, nemovitosti, půjčky	6,7	7,3
Věda, management a odpadový management	6,7	9,9
Vzdělávací služby, zdravotní a sociální péče	17,8	20,7
Umění, zábava, rekreační služby, ubytovací a stravovací služby	11	8,5
Ostatní služby	4,3	4,8
Veřejná správa	2	4,8

Zdroj: Bach, Robert; Carroll-Seguin, Rita; 2008

7.6 Příklad nevládní neziskové organizace zabývající se problematikou Hmongů v USA

Nyní si na příkladu neziskové organizace můžeme demonstrovat, že USA není situace Hmongů lhostejná a snaží se spolupracovat s hmongskou menšinou. Organizací s podobným zaměřením je v USA spousta, některé organizace se nezaměřují pouze na Hmongy, ale celkově na asijské menšiny v USA (např. Asijsko-americká asociace - „Asian American Association“, která se se svými programy zaměřuje na první generaci Asiátů se snahou usnadnit jim příchod do USA).

7.6.1 Hmongské americké společenství (Hmong American Partnership – HAP)

HAP je největší hmongská organizace v Minnesotě, založena v Saint Paulu. Poskytuje Hmongům a ostatním uprchlickým komunitám služby, podporu a pomáhá jim urovnat jejich životy a maximalizovat využití dostupných možností. Od zrodu organizace, v roce 1990, stále roste množství programů, které nabízí – z počátku služby poskytovala několika stovkám osob, dnes se stala organizací s plnohodnotnými sociálními službami, která je schopna poskytnout tyto služby několika tisícům členů komunity každý rok.

7.6.1.1 Komunitní zapojení (Community Engagement)

HAP dokončilo proces komunitního zapojení, kdy se potkali se všemi zapojenými stranami (zahrnující pedagogy, veřejné činitele, organizace poskytující zdravotní péči, organizace hospodářského rozvoje, poskytovatelé péče o mentální zdraví, účastníky z minulých ročníků, HAP zaměstnance a další).

Konverzace se konala během procesu komunitního zapojení a poskytla objektivní hodnotící informace, které pomohly organizaci uspořádat budoucí priority a iniciativy a zaměřili se na to, co je důležité a potřebné pro daný úspěch. Zjištěné skutečnosti pomáhají organizaci předurčovat, jaké zdroje jsou potřebné pro poskytování ucelených služeb rodinám k posílení celé komunity.

7.6.1.2 Strategický plán 2008–2013

Organizace se v těchto pěti letech zavázala k:

- rozvoji a pokračování sociálních, ekonomických, vzdělávacích programů a příležitostí pro uprchlíky

- zlepšení poskytování služeb a dopadu na všechny projekty HAP
- maximalizování zdrojů HAP skrze efektivní partnerství
- posilování organizační struktury/infrastruktury

7.6.1.3 Programy HAP

- **Vzdělávací a tréninkové programy:** školitelé jsou zaměřeni hlavně na vzdělávání osob v oblasti anglického jazyka.

V roce 2010 bylo zapojeno 301 studentů, kde 53 % byly ženy, 47 % byli muži. Nejhojnější zastoupení měli studenti ve věku 25–44 let (64 % z celkového počtu). Tito studenti prošli na počátku jazykovým testem podle schváleného standardního určování úrovně anglického jazyka na stupnici od 0–6, pak každých šest týdnů studenti testy opakovali a tvořily se statistiky jejich progresu. Výsledkem intenzivní roční výuky bylo zlepšení 44 % studentů o minimálně jednu úroveň.

- **Služby pro seniory:** v tradiční hmongské společnosti je zvykem starat se o staré lidi a ctít jejich životní moudrost, senioři mají čestné místo v rodinné hierarchii. Po migraci mladí lidé často tyto tradice opomíjejí a senioři se cítí osamělí a izolovaní. HAP proto poskytuje denní péči a podporuje nezávislost seniorů nad 60 let, služby pomáhají seniorům zapojovat se do společnosti a posilovat jejich vztahy s komunitou.
- **Služby v zaměstnanosti:** HAP poskytuje podporu při hledání práce – tyto služby zahrnují např. vzdělávání, pracovní hodnocení, pomoc s řešením problémů a překážek a vedoucí k soběstačnosti při hledání práce.

Speciální služby poskytují uprchlíkům speciální programy pro uprchlíky pro podporu v zaměstnanosti. Existují dva typy:

1. Podpora uprchlíků v zaměstnanosti: organizace HAP ve spolupráci s „Employment Action Center“ pomáhá uprchlíkům po příjezdu a během prvních pěti let najít první zaměstnání. Jakmile je uprchlík zaměstnán, program už může uprchlíkovi pouze pomoci najít komunitní zdroje, které mu pomohou vytvořit plán kariérního postupu, jenž by měl rodinu uprchlíka přivést blíže k soběstačnosti.

2. Sociální služby pro uprchlíky: organizace nabízí nově příchozím uprchlíkům zapojit se do místní komunity a programů, které nabízejí (např. péče o dítě, programy pro mládež po škole).

Existují i další programy, které se snaží pomoci celým rodinám vymanit se z chudoby a závislosti na pomoci – např. „Minnesota Family Investment Program“. Do tohoto programu

se v roce 2010 zapojilo 1 863 účastníků, z toho 1 254 byli aktivní uchazeči o práci. I přes veškeré obtíže spjaté se získáváním práce – jako např. propouštění zaměstnanců kvůli zhoršujícímu se ekonomickému klimatu v USA, z těchto 1 254 aktivních žadatelů našlo práci 765.

- **Rozvoj domácností a ekonomický rozvoj:** Jediný vedený program v tomto směru je Poradenství v bydlení a zahrnuje oddělení bytových služeb, které poskytuje poradenství ohledně první koupi domu, ohledně pronájmu, vypovězení nájemních smluv, bezdomovectví,...
- **Služby pro rodiny a mladistvé:** Tyto programy podněcují akademické úspěchy, pomáhají mladistvým předcházet negativnímu chování, přímo podporují vznik zdravých a stabilních rodin.

Jednou ze služeb pro rodiny a mladistvé je Program akademického a kariérního mentorství, který funguje ve spolupráci s americkým Ministerstvem školství skrze program ženského rovného vzdělávání („Women’s Educational Equity Program“). Tento program slouží pro hmongské dívky ve věku 13-18 let a jejich rodiny. Předměty programu jsou zlepšení studijních výsledků dívek v matematice a vědních oborech, podpora zdravých rodinných vztahů, které vedou k podpoře studia u dívek.

7.6.1.4 Shrnutí výsledků HAP

V roce 2010 pomohlo Hmongské americké společenství za programové asistence 5 072 členům hmongské komunity. Dle každoročních výročních zpráv lze odvodit, že HAP má neustále narůstající podporu donorů a také získává finance skrze granty, může rozšiřovat své programy a následně do nich zapojit vyšší počet zájemců. Mezi léty 2009 a 2012 se počet podpořených Hmongů zvýšil přibližně o polovinu. [67]

8 Historie vietnamského etnika a vliv historických událostí na jeho současný stav

8.1 Obecné informace

Na světě žije přibližně 67 milionů příslušníků vietnamského etnika, z toho 57,5 milionů žije ve Vietnamu. Zbývá část emigrovala a žije v zahraničí (podrobněji se migrací tohoto etnika zabývám v další kapitole). [68]

Podobně jako Hmongové, i Vietnamci tvoří národ, jenž původně sídlil v oblasti jižní Číny, avšak jazykově se od Číňanů odlišoval. Všeobecně etnology přijatá teorie říká, že Vietnamci jsou míšenci původních obyvatel austro-melanéského původu žijících kolem Rudé řeky a asijských lidí, kteří přišli do této oblasti z Číny. Potvrzuje ji také vietnamský jazyk, jenž má podobně jako čínština různé tóny (vietnamština jich má ale více). Původní slova nemají společné kořeny s čínskými slovy, avšak později bylo do vietnamštiny přijato mnoho čínských slov. Vietnamská slova jsou na rozdíl od jazyků okolních států jednoslabičná. Vietnamština je tonální jazyk, který rozlišuje 6 tónů a zapisuje se latinkovým písmem s hojným využíváním diakritických znamének a tónových značek. Celou jeho základní slovní zásobu tvoří jednoslabičná neohebná slova.

Dalo by se říci, že Vietnamci, jako jedni z mála kmenů utlačovaných čínskou nadvládou (tak, jako Hmongové), si zachovali svoji integritu a následně si vybojovali nezávislost. Čínský vliv je však silně znát z jazyka a také kultury. Oficiální název etnika je Kinh. Tento název vznikl po příchodu Vietnamců do oblasti nynějšího Vietnamu, aby se odlišili od ostatních etnik. Sami nazývají své etnikum „ngươi Kinh“ nebo „ngươi Việt“ (slovo pravděpodobně vzniklo z čínského slova Yue).[69]

8.2 Raná historie

První vietnamské království se nazývalo Van Lang a vzniklo již v 1. polovině 2. tisíciletí př. n. l. Obyvatelé se od 3. tisíciletí př. n. l. soustřeďovali do delty Rudé řeky, v oblasti zvané Tonkin. Jak již bylo řečeno, celá vietnamská historie je úzce spjatá s čínskou, neboť Čína měla na okolní státy velký vliv a po 1000 let Vietnam okupovala. Vietnam s Čínou bojoval o svou suverenitu, ale během let 111 př. n. l.–937 n. l. byl její součástí. Tisíciletá čínská nadvláda znamenala pro Vietnam nejen útisk, pronásledování, krvavá potlačování povstání a velkou moc čínských šlechticů, ale i přijetí čínské politiky, systému správy země, kultury a náboženství.

Během nadvlády vypuklo několik povstání. Zajímavostí je, že dvě z nich byla organizována ženami. V roce 40–43 n. l. tak vedly povstání sestry Trungovy, které do hodností generálů dosadily ženy. Roku 938 prohrála čínská armáda bitvu s vietnamským povstaleckým vojskem v čele s vojevůdcem Ngo Quyenem a z Vietnamu se stáhla.

Vznikl samostatný vietnamský stát, kterému vládl Ngo Quyen. Po jeho smrti se však stát rozpadl na dvanáct knížectví. Nejsilnější z knížat ho opět sjednotil pod názvem Dai Viet. Během let 1009–1225 vládla Dai Vietu dynastie Pozdní Ly. Panovník Ly Thai To založil hlavní město Thang Long, dnešní Hanoj, z nějž vybudoval centrum vzdělanosti. [70]

V 11. století Vietnam expandoval na jih a zabíral území Čamské říše (hinduistické království, též zvané jako Čampa, nalézající se na rozhraní dnešního středního a jižního Vietnamu), kterou nakonec pohltil. Ve 13. století se Vietnam úspěšně ubránil Mongolům. Od 15. století se do Vietnamu dostávali misionáři z Francie, Británie, Španělska, Portugalska a Holandska. [71]

8.3 Příchod Evropanů

Příchod Evropanů do Vietnamu byl velkým mezníkem, Vietnamské království se stalo obchodní křižovatkou a dostalo se do přímého styku s evropskou kulturou a křesťanstvím. Největší vliv ve Vietnamu získali Francouzi. Od 16. až do 19. století však Vietnam trpěl hladomory, nepokoji a boji o moc mezi silnými rody.

Poslední národní dynastií byla dynastie Nguyen (1802–1945). Za její vlády se ve Vietnamu usazovali Francouzi a roku 1887 z něj vytvořili kolonii, Francouzskou Indočínu, jejíž součástí byla dobytá území Laos, Kambodža a Vietnam. Indočina podporovala francouzské zájmy – Francouzi z ní čerpali levnou pracovní sílu, suroviny a využívali jí jako strategické obchodní místo.

Francie se pokoušela o dobytí Vietnamu od poloviny 19. století, roku 1884 bylo její úsilí přivedeno ke zdárnému konci a Francie tak převzala správu nad celým vietnamským územím. [72]

Ke konci 19. století, využívá Francie regionálních rozbrojů v oblasti Indočiny, kde mezi sebou bojují jednotlivé národnosti a rodinné klany. Po těžkých bojích, s mnoha krizovými situacemi, zde Francie zakládá v roce 1887 tzv. Indočínskou unii. Svou moc tak rozšíří na koloniální panství, které se skládá ze 4 správních celků:

- 1) Kočínčina s hlavním městem Saigonom
- 2) Annanské císařství ve středu země (s částí pozdějšího Laosu),

3) Tonkin na severu s hlavním městem Hanojí,

4) Kambodžské království.

Po zlomení odporu vojenskou silou začala systematická kolonizace. Centralizovala se úřední správa, byla omezena vesnická a rodová autonomie a byly zavedeny nucené práce.

Podle francouzského vzoru se zlepšilo peněžnictví, bankovníctví a v podstatě celá infrastruktura Indočíny. Negativním jevem bylo ničení rodových a vesnických vazeb (společný majetek) a začaly tak vznikat elity. Rozdělila se i víra a náboženství. Vesnické obyvatelstvo tápalo mezi původním (tradičním) konfuciánsko – buddhistickou tradicí a katolicismem Západu. Městské obyvatelstvo a elita se přiklání ke katolicismu, stejně tak jako k francouzské kultuře a vzdělání. [73]

Místní elita a městské obyvatelstvo mělo prospěch z „Pozápadnění“, stejně tak jako z toho, že se přiklánělo k francouzské správě. Těžilo z výsledků obchodů. Ale mezi vietnamskými vzdělanci začal velmi brzy vznikat odpor ke kolonizátorům. Napomohl k tomu především dozvuk povstání v Číně v roce 1911 a také Velká říjnová socialistická revoluce (VŘSR) v Rusku v roce 1917. [74]

8.4 Vliv historických událostí na migraci Vietnamců do USA

8.4.1 Vznik komunistické strany Indočíny

Roku 1930 vznikla Komunistická strana Indočíny, jež si kladla za cíl osamostatnit Vietnam. Od roku 1941 až do kapitulace byla Indočína obsazena japonskou armádou. Japonské kapitulace využili vietnamští revolucionáři v čele s Ho Či Minem a vyhlásili nezávislost Vietnamu a Vietnamskou demokratickou republiku. Nezávislost byla vyhlášena dne 2. září 1945 v Hanoji, tím ovšem Vietnam neprestal čelit francouzským pokusům o další kolonizování země.

Prezidentem se stal Ho Či Min. Francie se své kolonie nechtěla vzdát, což bylo důvodem vzniku vietnamsko-francouzské války v roce 1945. Krvavá válka tak trvala téměř deset let a skončila až bitvou u Dien Bien Phu roku 1954, z níž Francie odešla jako poražená.

Roku 1954 byla oficiálně ukončena Ženevskými dohodami, ve kterých byl Vietnam rozdělen podle 17. rovnoběžky na severní Vietnamskou demokratickou republiku (dále jen VDR) a jižní Vietnamskou republiku, jejímž představitelem byl Bao Dai, dosavadní prokatolický císař, který byl podporován ze strany USA. Ze severu se hromadně stěhovali katolíci a inteligence, proto se VDR potýkala s nedostatkem kvalifikované pracovní síly. Ve Vietnamské republice však sílil tvrdý zkorumpovaný režim, a tak byla roku 1960 založena

Fronta národního osvobození (Viet Cong), která sdružovala demokratické síly v jižním Vietnamu. Vietnamská republika byla významně podporována USA z obav, aby se v jihovýchodní Asii nerozšířil komunistický režim. Od 60. let ve Vietnamu začala značně posilovat své armádní stavy. [75]

Americké angažování ve Vietnamu vyvrcholilo v březnu 1965 válkou ve Vietnamu, která trvala až do 30. dubna 1975, kdy byl jih země osvobozen. V lednu 1976 byla země znovu sjednocena pod názvem Vietnamská socialistická republika. Tyto konflikty zmiňují zejména proto, že tak, jako jiné utlačované národy, i Vietnamci jsou ovlivněni v myšlení a chování svou historií.

8.4.2 Válka ve Vietnamu

Válka ve Vietnamu je co do let, nejdéle trvající válečný konflikt 20. století, který ovlivnil i mnoho zemí okolo a především velmi poznamenal americké válečnictví. Američtí historici tuto válku někdy nazývají „trauma amerického státu“.

Fakta o válce ve Vietnamu již byla dostatečně popsána v kapitole „5.2 Vliv historických událostí na migraci Hmongů do USA“. Proto se v této podkapitole zabývám dalšími událostmi, které ovlivnily migraci vietnamského etnika do USA a celkově měly vliv na vývoj Vietnamu.

8.4.3 Vietnam po roce 1975

Válka skončila roku 1975 dobytím Saigonu Viet Congem a jeho přejmenováním na Ho Či Minovo Město. Dne 2. července 1976 došlo ke sjednocení země pod názvem Vietnamská socialistická republika. V roce 1978 vtrhlo do Kambodži 120 000 vietnamských vojáků, aby svrhli diktátora Pol Pota. Tímto činem se Vietnam ocitl na pokraji války s Čínou, která diktátorský režim v Kambodži podporovala. Sřet byl kvůli zahraniční intervenci zažehnán. [76]

Nepřátelské vztahy s Čínou způsobily, že Vietnam začal spolupracovat se SSSR. Roku 1979 se Vietnam stal členem RVHP a od tohoto roku byl v úzkém diplomatickém styku s ostatními členskými státy.

Vietnamci, kteří byli prozápadně orientovaní a nesouhlasili s nastoleným komunistickým režimem, v této době začali ze země utíkat.

8.5 Dnešní Vietnam

Vietnamská armáda poté svedla vítězné boje s Číňany o sporná pohraniční území, Vietnam pak plynule navázal válkou s Kambodžou, již ukončila až dohoda z roku 1989. V 90. letech (po pádech světových komunistických opor) přistoupil Vietnam k hospodářským a ekonomickým reformám, započala se ekonomická integrace, obnovil se diplomatický styk s USA a Vietnam je na velmi dobré cestě k úspěchu (např. díky státním reformám Doi Moi z osmdesátých, které nastartovaly místní ekonomiku a Vietnam se dnes již řadí do zemí se středními příjmy).

8.6 Hodnoty, tradice a zvyky

Popsání tisíce let starých tradic Vietnamců, z nichž jsou mnohé praktikovány i komunitou v USA, by vydalo na samostatnou práci. Protože však tradice a zvyky k etnické identitě Vietnamců patří, shrnu alespoň jejich základní rysy. Vietnamci jsou se svými tradicemi silně spjatí a většinu těchto tradic a zvyklostí dodržují i v zemích, kam utekli, či emigrovali.

Z hlediska kulturních tradic jsou Vietnamci zaměřeni na poznání jedince a jednání z hlediska jedince, osobního kontaktu, empatie, citového vnímání, sami se charakterizují jako kultura kontaktní, kultura ženského principu, kultura mezilidských vztahů ve společnosti.

Jednou z tradic, které Vietnamci většinou dodržují i v USA, je tradiční příprava jídla. U jídla, u kterého se sejde celá rodina, se tradičně řeší i ty nejdůležitější otázky domácnosti, obchodu, vzdělání dítěte apod. V tradiční vietnamské rodině panuje velká soudržnost. Rozhodovací pravomoc má otec či nejstarší syn, manželky se podřizují. Muži mají za povinnost vykonávat těžké práce a být silní i v náročných situacích. Ženy jsou strážkyněmi rodinného krbu a mají na starost výchovu dětí. Tato situace se příchodem do USA z části mění, kdy ženy svou tradiční roli potlačují tím, že se zapojují do pracovního procesu.

Pevně je ukotveno i uctívání předků, tradiční oltáře se nacházejí v každé domácnosti. Rituály se opírají o přesvědčení, že zemřelý člen rodiny nadále žije v jiné formě existence, zajímá se o svět a své příbuzné na Zemi a má schopnost jejich činy ovlivňovat. Zároveň má také potřeby jako živý člověk. Na oltář nosí zemřelým jídlo, peníze a další věci, čímž dbají o pohodlí zemřelých předků a zajišťují si tím jejich přízeň, aby se rodině dařilo. K zemřelým se vždy modlí muž, avšak žena zajišťuje praktickou stránku věci, tedy nákup obětí. V rodinách bývá dodržována úcta ke starším a podřízení se vůli rodičů. [77]

Náboženství hraje v životě Vietnamců důležitou roli. Ve Vietnamu působí jak asijské náboženské směry jako konfucianismus, taoismus a buddhismus, tak křesťanská církev. Asi 85 % Vietnamců ve Vietnamu se hlásí k buddhismu a 8 % ke křesťanství, z toho v naprosté většině ke katolictví. Významné místo v každodennosti Vietnamců zaujímá konfucianismus. Ačkoli ze statistik vyplývá, že naprostá většina Vietnamců jsou buddhisté, ve skutečnosti to není až tak jednoznačné. Nevyznávají totiž většinou pouze jedno náboženství, ale od každého si přejímají to, co se jim líbí. Věří a modlí se také k duchům, například k duchu stromu, duchu rodiny, duchu krby, nebo duchu vesnice. Roste také počet osob, které popírají příslušnost k jakémukoliv náboženství.

Tradičním vietnamským oblečením, které se vyvinulo ve 30. letech 20. století, je „ao dai“. Je to oděv složený z dlouhé a přiléhavé, na bocích rozstřižené tuniky a dlouhých, volných, hedvábných kalhot. Nosí ho převážně ženy a to jak při veškerých slavnostních příležitostech včetně svatby, tak i v běžném životě. V některých školách je používáno i jako uniforma. Existuje také varianta oděvu pro muže, která se používá jen při slavnostních obřadech.

Mnoho z vietnamské kultury je ovlivněno čínskou kulturou, vedle celého konfuciánského hodnotového systému je to například literatura (před zavedením latinky měla vietnamština velmi složité znakové písmo inspirované klasickou čínštinou, tzv. jižní znaky), tradiční estetika a zdobnost, ale i například kalendář. Vietnamské svátky se řídí čínským kalendářem. Roky nemají čísla, ale jsou pojmenované jmény zvířat. Každé zvíře má určitou charakteristiku, ze které se usuzuje, jaký nový rok bude.

Jedním z nejdůležitějších svátků je Nový rok. Slaví se začátkem jara, mezi 21.1. a 20.2., podle toho, kdy je měsíc v novu. Do nového roku musí lidé vstupovat čistí a to nejen na těle, ale i na duchu. Neměli by mít dluhy, spory apod. [78]

9 Vietnamci v USA

V USA žije více než milion členů vietnamského etnika. V Severní Americe prakticky nebyli žádní Vietnamci do doby po válce ve Vietnamu. Tyto historické události, o kterých již bylo psáno v 7. kapitole, zapříčinili, že obyvatelé Vietnamu začali prchat ze své rodné země. Dekády války a krizí přivedly tisíce z nich do exilu a vytvořily jednu z největších uprchlických komunit v Severní Americe. Já se zde věnuji ryze USA.

9.1 Vietnamská imigrace v USA

Migrace lidí po světě s sebou nese určité problémy, s nimiž se musí potýkat nejen země, které imigranty přijímají, ale i imigranti samotní.

Náhlost komunistického vítězství nad Jižním Vietnamem na jaře roku 1975 a následná situace v zemi, vytvořily kritickou situaci, kdy tisíce Vietnamců dostalo strach z ekonomické nestability, komunistické odvety a hlavně strach o svou fyzickou bezpečnost. Neviděli jiné možné řešení než opustit zemi, tedy utéci z Vietnamu. Bez ohledu na ekonomickou třídu, vzdělání a náboženské vyznání ztratili uprchlíci většinu svého majetku.

Hromadný odchod začal v dubnu roku 1975 za americké podpory skrze hromadnou přepravu vietnamských vojáků a jinými ohroženými Vietnamci z Jižního Vietnamu. Rychlý sled těchto událostí a následný rychlý odchod zamezil evakuovaným připravit se na migraci. Tito uprchlíci, většinou vzdělání lidé, kteří mají nějakou zkušenost s působením na „západě“, imigrovali s nejbližšími členy rodiny. Ačkoli byla tato situace silně traumatická, jejich útěk do USA byl méně nebezpečný a lépe organizovaný než následné útoky. Po příjezdu do Guamu byli dočasně umístěni v uprchlických táborech v USA. [79]

Podle údajů „Migration Policy Institute“ (dále jen MPI) byl v roce 2008 v USA počet vietnamských imigrantů přibližně 1,1 milionu, což znamená, že vietnamské etnikum je pátou největší imigrační skupinou v USA (1. Mexičané, 2. Filipínci, 3. Číňané, 4. Indové).

Dvě třetiny (62,5 %) se narodily ve Vietnamu (vyjma jednotlivců narozených ve Vietnamu alespoň jednomu rodiči narozenému v USA), a jedna třetina (33,1 %) měla americké občanství při narození. Malý počet jednotlivců vietnamského původu se přistěhoval do USA z jiných zemí – zejména z Filipín, Laosu, Kambodži a Malajsie.

Největší počet vietnamských imigrantů žije v Kalifornii (469 341, což odpovídá 41,2 % z celkového počtu Vietnamců v USA), následuje Texas (142 522 – 12,5 %), Florida (48 866 – 4,3 %) a, Washington (44 136 – 3,9 %) a Virginia (40 804 – 4,3 %).

Vietnamští přistěhovalci tvořili také velký podíl přistěhovalců v Louisianě (14,9 %), Iowě (7,7 %) a Oklahomě (6,6 %). [80]

V dokumentech U. S. Census Bureau 2000–2010 bylo zaznamenáno zpomalení růstu počtu Vietnamců v USA v posledních dvou letech. Vietnamští uprchlíci byli rozmístěni po celých Spojených státech. Nicméně jsou zde rozsáhlé etnické koncentrace, částečně v metropolitní oblasti Los Angeles, San Francisku, Kalifornii, Houstonu a Texasu.

Polovina všech vietnamských přistěhovalců se usídlila v Kalifornii a Texasu. Kalifornie zažila největší absolutní růst vietnamských přistěhovalců v letech 2000 až 2008 (ze 418 249 na 469 341). Texas zaznamenal v těchto letech také růst ze 107 027 na 142 522. Další státy, jako Florida a Virginie rovněž v těchto letech zažily značný růst. Počet Vietnamců na Floridě vzrostl z 28 790 na 48 866, ve Virginii vzrostl počet obyvatel z 30 730 na 40 804. Oproti tomu v šestnácti státech zaznačili značný pokles přistěhovalců vietnamského původu. K největšímu poklesu došlo v Pensylvánii (z 26 656 na 24 010) a Kansasu (z 9 105 na 7 315).

V dnešní době každý pátý vietnamský imigrant žije v metropolitní oblasti Los Angeles. V roce 2008 Los Angeles také zaznamenalo nejvyšší počet vietnamského etnika narozeného již v USA (220 261 – což odpovídá 19,4 % všech nově narozených), Saint Jose je hned na druhém místě (920 896 – 8,2 % nově narozených). V Texasu, přesněji v šesté největší metropolitní oblasti v USA – Houston–Sugar Land–Baytownu – se zhruba šesti miliony obyvateli, se v roce 2008 nově narodilo 63 853 obyvatel vietnamského původu, což odpovídá 5,6 % všech nově narozených v této oblasti. [81]

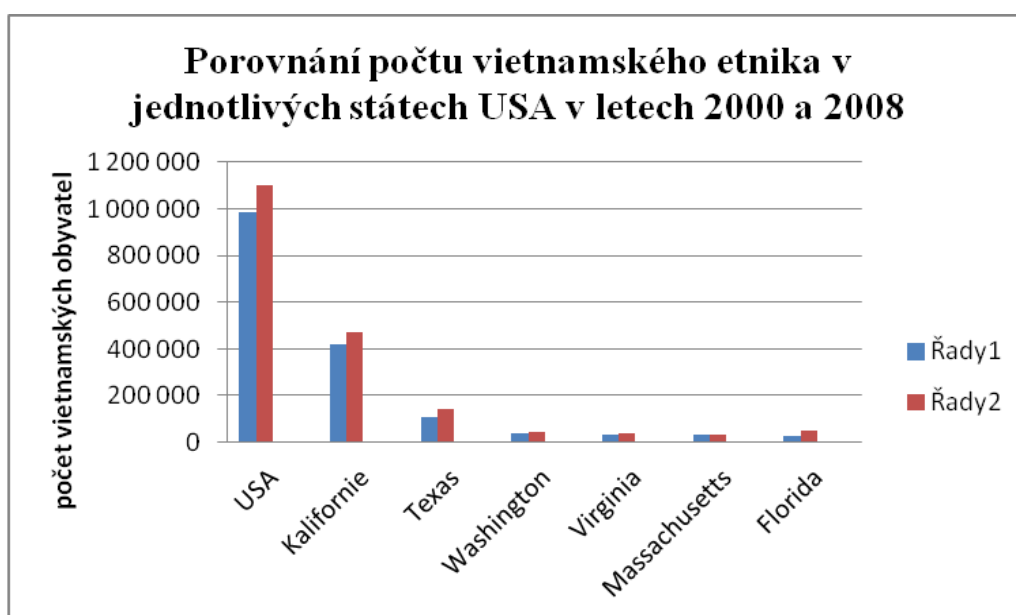
(Jen pro zajímavost, v Kanadě, hlavně v Torontu, Montrealu, Vancouveru a dalších žije také vysoký počet vietnamské populace.)

Tabulka č. 5: Podíly vietnamského etnika ve vybraných federálních státech USA

Oblast	Počet (2000)	Počet (2008)	Procenta (2000)	Procenta (2008)
USA	988 174	1 100 000	100	100
Kalifornie	418 249	469 341	42,3	41,2
Texas	107 027	142 522	10,8	12,5
Washington	40 879	44 136	4,1	3,9
Virginia	30 730	40 804	3,1	4,3
Massachusetts	30 457	33 702	3,1	3,2
Florida	28 790	48 866	2,9	4,3

Zdroj: MPI, 2000. MPI, 2008

Graf č. 2: Porovnání počtu vietnamského etnika v jednotlivých státech USA

Řady 1- rok 2000, řady 2 – rok 2008

Zdroj: MPI, 2000. MPI, 2008

Přes 700 000 vietnamských uprchlíků uteklo do USA během let 1975, kdy komunisté získali kontrolu nad Jižním Vietnamem, a 1996. Vietnamci tak představují jednu z nejpočetnějších skupin uprchlíků v historii Spojených států amerických.

Dnešním důvodem přicestování Vietnamců bývá v drtivé většině případů motivace ke zlepšení jejich ekonomické situace, či zajištění vzdělání dětem.

Populace vietnamských přistěhovalců rostla rychleji než ostatní etnické skupiny během 70., 80. a 90. let v USA.

Ve srovnání s ostatními přistěhovalci byli vietnamští přistěhovalci méně častějšími držitelé vysokoškolských bakalářských titulů, ovšem častěji jsou vlastníky domů a častěji dostávají americké občanství. [82]

9.2 Demografický a socioekonomický přehled

Data z Úřadu imigračních statistik Ministerstva pro vnitřní bezpečnost v USA („Department of Homeland Security's Office of Immigration Statistics“ – OIS) pro rok 2008 ukazují, že:

- 17,1% Vietnamců přišlo do země v roce 2000 a později,
- 35,8% vstoupilo do země mezi lety 1990 a 1999,
- 28,2% mezi lety 1980 a 1989,
- 17,8% v rozmezí let 1970 a 1979,
- 1,1% před rokem 1970.

Pro srovnání se podívejme na celkový počet přistěhovalců v USA, což je 38 milionů, a vlny příchodů těchto imigrantů:

- 29,5% přistěhovalců přišlo v roce 2000 a později,
- 28,7% mezi lety 1990 a 1999,
- 20% mezi roky 1980 a 1989,
- 11,4% mezi 1970 a 1979,
- 10,4% před rokem 1970.

Věková struktura vietnamských přistěhovalců v USA ukazuje, že sedm z deseti patří do skupiny lidí v produktivním věku. Pouze 4 % imigrantů byla nezletilá (věk nižší než 18 let), jak už jsem zmínila - 70,3 % tvořili dospělí lidé v produktivním věku (mezi věkem 18 a 54 let) a 25,7 % tvoří senioři (věk 55 let a více).

Věková skladba všech přistěhovalců v USA v roce 2008 se lehce od vietnamské skladby liší: 7,4% byli nezletilí, 69 % v produktivním věku a 23,9 % senioři. [83]

Více než polovina vietnamských imigrantů v USA v roce 2008 byla tvořena ženami (51,8 %). V porovnání s imigranty v USA celkově, kde 50,2 % tvoří ženy, můžeme říci, že se Vietnamci nijak nevymykají genderové struktuře přistěhovalců. Dovolila bych si tvrdit, že jedním z faktorů, způsobujících tuto skladbu, je fakt, že většinou do USA přechaly mladé páry, či celé rodiny, jelikož pro Vietnamce je rodina velmi důležitá.

Tři čtvrtiny (74,9 %) Vietnamců nenarozených v USA byly americkými občany v roce 2008. Z celkového počtu imigrantů v USA jich pouze 43 % získalo státní občanství. [84]

9.3 Vietnamci a vzdělání v USA

Proč ve Vietnamu tolik záleží na prospěchu žáků? Dnešní střední generace dospívala v době těžce poznamenané válkou ve Vietnamu, země se zmítala v krizi a v následcích války. Studovat na vysoké škole bylo umožněno pouze malému počtu studentů, proto jsou pro dnešní vietnamské rodiče důležité školní výsledky dětí.

Dalším důvodem je konfuciánský přístup ke vzdělání, kdy vzdělání dětí zajišťuje budoucí úspěch celé rodiny. [85]

Z hlediska dosažení akademického vzdělání byli Vietnamci méně vzděláni než přistěhovalci celkově a než rodilá populace. V roce 2008 23,8 % Vietnamců nenarozených v USA ve věku 25 let a více dosáhlo bakalářského titulu či vyššího. Z celkového počtu 31,9 milionů dospělých přistěhovalců v USA má vysokoškolské vzdělání 27,1 % obyvatel a z celkového počtu 168,1 milionů rodilých dospělých dosáhlo univerzitního vzdělání 27,8 %. Z těchto dat plyne, že vietnamské etnikum tvoří lehký podprůměr.

32,6 % Vietnamců narozených ve Vietnamu a žijících v USA nemá středoškolské vzdělání. U přistěhovalců v USA je procento stejné a u rodilých dospělých je zásadně nižší – 11,7 %.

21,4 % vietnamských dospělých dosáhlo středoškolského vzdělání, 21,9 % mezi všemi dospělými přistěhovalci a 29,8 % mezi domácími. [86]

9.4 Vietnamci a angličtina

Angličtina limituje asi dvě třetiny (67,4 %) vietnamského etnika v USA, jejich jazykové dovednosti jsou omezené (v dotazníkovém šetření vybrali možnost „znalost nižší než velmi dobrá“ ze tří možných variant). Asi 6 % vietnamských imigrantů ve věku od 5 let a starší uvedlo, že mluví pouze anglicky, čímž potvrdili výbornou znalost anglického jazyka. 26,3 % se přihlásilo k velmi dobré znalosti. [87]

9.5 Vietnamská rodina v USA

Vietnamskou rodinu lze charakterizovat několika typickými základními vlastnostmi a to: poslušnost dětí, pevný řád uvnitř rodiny, široká solidarita s blízkými i vzdálenými příbuznými, vzájemná pomoc v rámci široké rodiny. Tyto principy dodržují – i když v oslabenější podobě – i rodiny, kde generace dětí odešla z Vietnamu v útlém věku nebo se

narodila v zahraničí, v tomto případě v USA. Mezilidské vztahy ve Vietnamu byly jak v rámci rodiny, tak i v celé společnosti odedávna významně ovlivněny čínským společenským a morálním systémem – konfucianismem. Ten je provází kamkoli se přestěhují, jelikož je v jejich osobnosti silně zakořeněn. Obecně jsou uctiví a zdvořilí.

Dnes se dá říci, že vietnamská společnost v USA je spíše patriarchální, ale ženy jsou pomyslným krkem, který hýbe hlavou. Ve 20. století totiž došlo ke zrovnoprávnění žen v manželství, a jejich pozice se celkově zlepšila zejména během válek, kdy si muži vážili jejich těžké práce pro zemi. Ženy pracovaly v továrnách a přitom se staraly o domácnost. [88]

Mají stejný přístup ke vzdělání jako muži, studují na vysokých školách, kde tvoří 50% studentů, ale následně se špatně uplatňují na pracovním trhu. Toto zrovnoprávnění zesílilo po příchodu Vietnamců do USA, kdy muži nemohli najít práci, a tedy nastoupily do zaměstnání ženy. Tím se změnilo tradiční postavení ženy a hrozily rozpady rodin. Většina žen se mohla s dětmi osamostatnit, ale nebylo to pro ně přijatelné. Muži začali propadat alkoholismu, depresím. Ženy tedy znovu začaly navazovat na konfuciánské tradice, podle kterých funguje pevný rodinný řád, a podporovaly své muže. Mnohým rodinám se tak podařilo zabránit rozpadu.

Výše popsaná konfuciánská tradice rodiny nám může pomoci porozumět tomu, proč se například vietnamské rodiny v USA zdají uzavřené a žijící pouze pro sebe: je to jejich dlouhodobý kulturní a hodnotový vzorec, že členové rodiny si navzájem pomáhají, zajímají se o sebe, radí si, společně podnikají, navzájem velmi ovlivňují své životy. Vedle jazykové bariéry, která ovlivňuje zejména Vietnamce, kteří do USA přišli ve starším věku, je tu tedy ještě silně propojený rodinný život. Vietnamci tedy nejsou primárně uzavřeni vůči okolní společnosti: žijí rodinným pospolitým životem, a tento rodinný život není jejich reakcí na život v cizím prostředí, ale je to přirozené chování Vietnamců, kteří se takto chovají, ať žijí kdekoli. [89]

Podle studie „The Normal American Family as an Interpretive Structure of Family Life among Grown Children of Korean and Vietnamese Immigrants“ (Pyke, 2010) jsou dotazované vietnamské a korejské děti v USA nešťastné ze stylu fungování jejich rodin. U amerických spolužáků, v médiích, televizi a vlastně kdekoli vidí, jak funguje typická americká rodina (často mají ovšem představy zkrácené a zidealizované), a přejí si, aby jejich rodiny fungovaly na stejném principu. V dotazníkových otázkách odpovídali, že s nimi rodiče nediskutují, pouze přidělují úkoly, nemohou se svobodně rozhodovat o volném čase apod. Tento stav může vést až k zášti vůči rodičům a vyvolat ve vietnamských mladistvých depresivní stavy, agresi, a ty by následně mohly vést k přetrhání vazeb s rodinou. [90]

9.6 Genderové problémy spojené s migračním procesem

Většina žen, která migrovala do USA, čelí problémům tkvícím v přechodu z tradiční do moderní společnosti. Vietnamské ženy použily flexibilitu a kompromisy ke stabilizaci jejich rodin. Ačkoli, dáno historicky, se vietnamské ženy podřizovaly svým mužům, přestěhování se do USA podpořilo ženskou zaměstnanost a zvýšilo svobodu, což ovšem zapříčinilo vznik problémů uvnitř rodin a ženy musely čelit patriarchálním hodnotám. Další konflikty vyvstaly z nezávislosti dětí v USA, což způsobilo podlomení tradičních rodinných struktur. Jako odpověď na tyto genderové a generační problémy si ženy vybraly obětovat některé z jejich osobních užitků (jako např. nové koníčky), aby zajistily spokojenost a blahobyt rodiny. [91]

9.7 Vietnamci a jejich pracovní pozice v USA

Vietnamci jsou národem, jenž je zvyklý pracovat a nebojí se tvrdé práce. Jejich pracovní pozice se odvíjí od získaného vzdělání.

72,2 % vietnamských imigrantů v roce 2006 byli dospělí (ve věku 18 až 54) v produktivním věku, 4,8 % byli Vietnamci do osmnácti let, 23,1 % byli senioři nad 55 let. V porovnání s přistěhovalci celkově, lehce převažuje procento lidí v produktivním věku. Pro srovnání: produktivní věk – 69,9 %, lidé do osmnácti let - 8,1 % a senioři 22,1 %.

Vietnamské ženy, které imigrovaly do USA, se mnohem častěji zapojovaly a zapojují do pracovní síly než jiné ženy, které uprchly, či imigrovaly do USA. V roce 2008 bylo podle statistik MPI zapojeno do pracovního procesu 65,1 % vietnamských žen. Jejich mužské protějšky se do pracovního procesu zapojovali a zapojují méně, než muži imigranti celkově. Do pracovního procesu je tedy zapojeno 78,1 % mužů. Těchto zhruba 416 000 mužů ve věku od 16 let a více pracovalo v roce 2008 převážně ve výrobní sféře, montážích a opravárenské sféře (27,9 %) a 20,2 % pracovalo ve vlastních podnikatelských aktivitách, zbylá odvětví. U vietnamských žen převažuje práce ve službách, kdy z 372 000 Vietnamek v produktivním věku od 16 let ve službách pracuje 34,8 %. Asi 15 % těchto žen pracuje ve výrobě, opravárenství a továrnách, další zastoupení je rozepsáno v tabulce uvedené na další straně. [92]

Tabulka č. 6: Genderové zastoupení Vietnamců v pracovních odvětvích v USA

Profesní zaměření	Muži (%)	Ženy (%)
Výrobní sféra, montáže, továrny,...	27,9	15
Management, drobné podnikání	20,2	3,3
Úřady	15,9	12
Služby	19,1	34,8

Zdroj: American Community Survey, 2008

9.8 Demografický a sociologický průzkum

Tři z deseti vietnamských imigrantů žijí v chudobě, podle statistik „American Community Survey“ z roku 2008, což odpovídá zhruba 31,3 % této populace. Ve srovnání se všemi imigranty jsou na tom v otázce chudoby Vietnamci relativně lépe (procentuální hodnota všech imigrantů žijících v chudobě je 37,9 %). Ovšem oproti rodilým jsou na tom hůře – těch žije pod hranicí chudoby 27,8 %. [93]

Pokud bychom se na chudobu a Vietnamce dívali podle statistik OMB, které každoročně stanovuje finanční minimum potřebné pro zajištění chodu rodiny, byla by situace o trochu optimističtější. Pro rok 2011 byla stanovena hranice chudoby pro jednu osobu na 11 491 USD, pro dvě osoby na 14 667 USD a pro tři osoby 17 922 USD. [94]

Zdali jedinec spadne pod oficiální hranici chudoby, nezáleží pouze na celkovém příjmu rodiny, ale také na velikosti rodiny a počtu dětí, na tyto okolnosti se při stanovování hranice chudoby také bere ohled.

V roce 2008 vlastnilo 69,5 % vietnamských přistěhovalců ve věku 18 let a výše dům, či byt, ve kterém žili. V porovnání se všemi americkými imigranty jsou Vietnamci častěji vlastníky svých obydlí, z celkového počtu amerických přistěhovalců je to jen 56,5 %. Oproti americkým občanům v této statistice zaostávají ti, kteří jsou ze 72,6 % vlastníky svých příbytků. Vietnamští imigranti (54,2 %) splácí za své obydlí mnohem častěji hypotéku, či půjčku na dům, než imigranti celkově (44,3 %) a rodilí Američané (50,8 %).

Vietnamští obyvatelé velmi často nemají žádné zdravotní pojištění – 21,4 %. Tato situace je velmi nešťastná, přesto v porovnání se všemi přistěhovalci jsou na tom mnohem lépe – zde nemá pojištění 32,9 %, zatímco rodilí Američané jsou na tom zdaleka nejlépe – 12,9 % je bez zdravotního pojištění.

Zajímavostí je, že zhruba 386 000 dětí mladších 18 let žije v domácnosti se svými rodiči, kdy se 88,7 % těchto dětí již narodilo ve Spojených státech, tudíž mají americké občanství. [95]

9.9 Legální a nelegální vietnamští migranti

V USA žije zhruba 330 000 Vietnamců narozených ve Vietnamu s povolením k trvalému pobytu z celkového počtu 12,6 milionů přistěhovalců s povolením k trvalému pobytu. Vietnam byl mezi deseti vedoucími zeměmi původu s nejvyšším počtem obyvatel s povolením k trvalému pobytu na stejné úrovni s Kanadou (330 000), El Salvadorem (340 000) a Kubou (350 000).

Během let 2000 a 2009 dostalo 10,3 milionů imigrantů zelenou kartu (viz vysvětlení pojmů), z toho 302 043 byli členové vietnamského etnika. [96]

Skoro 90 % všech vietnamských imigrantů, kteří obdrželi povolení k trvalému pobytu, byli přijati jako „family-based imigranti“ hlavně jako nejbližší příbuzní amerických občanů (13 038–44,6 %) a jako rodinou sponzorovaný imigrant (12 748–43,6 %). Zbylých 8,7 % (2 535) Vietnamců získalo povolení k trvalému pobytu jako azyl či uprchlický azyl. Prakticky zde nebyli žádní Vietnamci, kteří by obdrželi povolení založené na práci. [97]

9.10 Příklad nevládní neziskové organizace zabývající se problematikou vietnamského obyvatelstva v USA

Stejně jako u hmongské menšiny v USA, i zde si na příkladu neziskové organizace zabývající se problematikou vietnamské menšiny, ukážeme, že se USA snaží o integraci asijských menšin do společnosti, snaží se je finančně podporovat, pomáhat jim s řešením problémů, kterým musí čelit po příchodu do USA.

Podobně laděných organizací se v USA vyskytuje mnoho, zvláště pak v oblastech, kde je vysoká koncentrace dané asijské menšiny.

9.10.1 Vietnamsko-americká iniciativa pro rozvoj („The Vietnamese American Initiative for Development“ - Viet-AID)

Viet-AID byla založena v roce 1994 komunitními lidry v Bostonu, kteří věřili, že sdružení komunitního rozvoje poskytne komplexní ekonomické rozvojové programy a služby ke zmírnění chudoby a zlepšení zapojování občanů do americké společnosti. Hlavním cílem této organizace je vytvoření silné vietnamské komunity skrze podporu budování komunity,

podporu rozvoje bydlení, poskytování drobné obchodní a technické podpory, nabídku kvalitních služeb péče o děti, apod.

9.10.1.1 Strategický plán Viet-AIDu

Viet-AID má jako strategii do budoucích let zajištění cenově dostupného bydlení pro rodiny s nízkými příjmy v Bostonu, poskytování širšího přístupu k sociálním službám, podpory rozvoje institucí, které by řešily problémy asijských menšin v USA, zvýšení přístupu k lepším pracovním nabídkám a také zajištění podpory podnikatelských aktivit těchto menšin.

9.10.1.2 Programy Viet-AIDu

- **Programy zaměřující se na poradenství ohledně bydlení:** podpora při hledání bydlení a s tím spojené obtíže jako vystěhování, bezdomovectví, apod.
- **Ekonomický rozvoj:** drobné mikropodnikatelské programy jako příležitost k zvýšení příjmů
- **Programy péče o děti:** tyto programy nabízí mikropodnikatelské příležitosti, kdy se Vietnamci mohou stát díky odborným školením poskytovateli péče o děti. Tento program slouží k zlepšení jejich životního standardu a rovněž k vyššímu zapojení do místní komunity.
- **Programy pro mladistvé:** Viet-AID poskytuje bezpečné a povzbuzující mimoškolní programy pro děti školního věku. Programy podporují akademické úspěchy díky doučování z matematiky a anglického jazyka.

9.10.1.3 Výsledky práce Viet-AIDu

Již před deseti lety započal „Transit-oriented neighborhood strategy“ program, který má za sebou již mnohé úspěchy. Podařilo se přetransformovat 6 prázdných nevyužitých budov v Bostonu k vytvoření komunitního centra a 114-ti cenově dostupných bytových jednotek.

Dalším velkým úspěchem je poradenství a pomoc rodinám, které kvůli nízkým příjmům mohou přijít o svá obydlí. Organizace do programu „Foreclosure prevention counseling program“ (foreclosure – viz vysvětlení pojmů) již od roku 2008 zapojila 180 klientů a u 110 zaznamenala úspěch.

Mimoškolní aktivity zaznamenávají rovněž úspěch podobně jako organizace HAP u hmogských mladistvých.

Z práce organizací podobného zaměření jako HAP či VietAID, podle mého názoru, plyne, že jsou pro asijské menšiny nástrojem k zlepšení životní úrovně a jsou pro nově příchozí Asiaty nepostradatelnou pomocnou rukou. Ta usnadňuje řešení problémů spojených s příchodem do USA (jako např. jazyková bariéra, finanční tíseň, nezaměstnanost), z čehož netěží pouze asijské menšiny, ale rovněž celkově ekonomika USA, kdy postupné zvyšování úrovně těchto menšin vede ke zvyšování úrovně celé americké populace a s tím související zlepšování ekonomické situace USA. [98]

10 Srovnání životní situace Hmongů a Vietnamců v USA

10.1 Socioekonomické charakteristiky hmongské a vietnamské populace v USA

Akulturační procesy a jejich formy

Míra akulturačního procesu má důležitý vliv na jeho život a společenské postavení v převládající společnosti. Ovlivňuje každodenní život a rozhodování jedince, jeho myšlení i ekonomickou situaci. Akulturační proces je přejímání a splývání rozdílných kultur. Je to proces společenských a psychologických výměn během vzájemného dlouhodobého působení mezi jednotlivci z různých kultur s následnými změnami v obou vzájemně působících kulturách. V tomto případě asijská (hmongská a vietnamská) kultura mísí se s angloamerickou. [99]

Zatímco délka pobytu či jazykové znalosti jsou snadnými měřítky stupně akulturačního procesu, hodnoty a názory je těžké změřit. Jsou proto obvykle v posuzování míry akulturačního procesu opomíjeny. Důležitým faktorem je také věk jedince. Obecně se dá říci, že mladí lidé se jednodušeji a rychleji přizpůsobují vnějším vlivům, zatímco starší jedinci mají s přizpůsobováním větší problémy a trvá jim to déle. U starších asijských obyvatel je tento proces velmi náročný, jelikož přichází z naprosto odlišné kultury a dodržování tradic patří k nejdůležitějším aspektům jejich života. [100]

Akulturační procesy mají několik forem: integraci, asimilaci, separaci a marginalizaci.

Pojem integrace znamená začlenění jednotlivce nebo skupiny do většinové společnosti bez ztráty vlastní identity. Na rozdíl od asimilace je to proces oboustranný, náročný jak na ty, kteří se integrovat hodlají, tak na ty, mezi něž se chtějí integrovat. Vůli vstoupit musí odpovídat vůli přijmout. Podmínkou úspěšné integrace určité skupiny je tedy to, že většinová společnost do určité míry odlišnost integrujícího akceptuje a vytvoří pro jeho integraci vhodné podmínky. [101]

Asimilace je komplexní proces, ve kterém se etnická skupina mísí a splývá s majoritní společností. Vlastní kultura menšinové etnické skupiny se vytrácí. Jedním z hlavních rozměrů tohoto procesu je strukturální integrace. Definuje ji jako míru začlenění jednotlivců do všech vrstev většinové společnosti. Během příchodu emigrantů z Evropy koncem 19. a počátkem 20. století znamenala akulturační proces adaptaci na dominantní kulturu (tzv. amerikanizace). S přílivem uprchlíků během druhé světové války se proces asimilace stal centrem zájmu pro některé sociology, kteří asimilaci považovali za synonymum akulturačního procesu. [102]

Separace vychází z latinského slova *separatio*, což znamená oddělení, odcizení. Je proces osamostatnění menšiny od majoritní většiny za účelem udržení např. svých kulturních tradic, náboženského vyznání, politických názorů.

Marginalizace je proces postupného odsouvání jednotlivců či skupin na okraj společnosti. Někteří imigranti necítí potřebu intenzivního kontaktu a integrity s majoritní skupinou, ale zároveň nelpí ani na vlastní minoritní kultuře, čímž dochází k jejich dvoustrannému sociálnímu vyloučení. [103]

Míra integrace a asimilace asijských menšin ve Spojených státech je značně nízká a to z důvodu silných vazeb těchto menšin na své kulturní hodnoty a tradice, obzvláště na rodinu. Míra akulturace stoupá u druhé, třetí a dalších generací Asiatů v USA, jednodušeji řečeno, u Asiatů, kteří se již v USA narodili a do systému se tedy zapojili již od narození. I přes silné vazby na rodinu je každá nová generace uvolněnější.

Ve spojitosti s Hmongy a Vietnamci v USA by se proto spíše dalo hovořit o integraci, u starších obyvatel těchto etnik dokonce spíše o separaci. Hmongové mívají zpravidla silnější vazby na rodinu, tudíž mají rovněž větší tendenci se separovat než integrovat, či asimilovat.

Mladí Vietnamci jsou integraci, až asimilaci nakloněni trochu silněji. K tomu jim pomáhá převážně vysokoškolské studium a celkově vyšší úroveň dosaženého vzdělání v USA.

10.2 Vzdělání

Asijské národy dosahují celkově relativně dobrých výsledků ve vzdělávání, až na Hmongy. Hmongové patří k nejhudším menšinám Spojených států a jejich studenti čelí velkým nátlakům. Hmongové, bohužel, kvůli finančním limitům patří mezi nejméně vzdělanou skupinu v USA.

Data ze základních škol jsem vynechala záměrně, jelikož základní vzdělání je ve Spojených státech povinné a převážná většina Hmongů a Vietnamců jej absolvovala. Navíc až středoškolské a univerzitní studium navazuje na základní vzdělání a má markantnější vliv na jejich budoucnost.

10.2.1 Středoškolské vzdělání

32,6 % Vietnamců narozených ve Vietnamu a žijících v USA nemá středoškolské vzdělání, u Hmongů je toto číslo ještě vyšší (přesnou procentuální hodnotu pro celkový počet Hmongů s ukončeným středoškolským vzděláním se mi nepodařilo zjistit, přesto ji mohu

demonstrovat na příkladu stavu vzdělaných Hmongů ve Wisconsinu – viz data z Tabulky č. 1. V ní se uvádí, že 40 % hmongských žen a 69 % hmongských mužů dokončili střední školu). U přistěhovalců v USA celkově je procento středoškolsky vzdělaných přibližně stejné, tedy 32 %. U rodilých dospělých Američanů je zásadně nižší – 11,7 %. Tento fakt nám ukazuje, jak špatná je vzdělanostní situace u těchto menšin, zejména u Hmongů. Nemůžeme se tedy divit, že vysokoškolského vzdělání nedosáhlo vysoké procento těchto menšin. Jsou již (pokud pomineme finanční nedostatky) limitováni nedostatečným středoškolským vzděláním, či nedokončeným středoškolským vzděláním.

10.2.2 Univerzitní vzdělání

I přesto, že si hmongská populace velmi cení vzdělání, stále zaostává v dosahování vysokoškolského bakalářského titulu v porovnání s americkou populací. Americký průměr lidí nad 25 let, jenž mají bakalářské vzdělání je 30,4 % (ze 168,1 milionů), hmongský 10,4 % (z 260 000). Z celkového počtu 31,9 milionů dospělých přistěhovalců v USA má vysokoškolské vzdělání 27,1 % obyvatel. V roce 2010 dosáhlo 23,8 % Vietnamců nenarozených v USA ve věku 25 let a více bakalářského titulu či vyššího.

Z těchto dat plyne, že vietnamské etnikum tvoří lehký přistěhovalecký podprůměr, Hmongové silný podprůměr z hlediska dosaženého vysokoškolského vzdělání v americké společnosti.

Tabulka č. 7: Podíl studentů s minimálně dokončeným bakalářským studiem

Národnost	Dokončené bakalářské studium v% (2010)
Hmongové	10,4
Vietnamci	23,8
Američané celkově	30,4
Přistěhovalci celkově	27,1

Zdroj: US Census Bureau 2009

Přes všechna data, která ukazují, že Hmongové jsou nejméně vzdělanou minoritou v USA, by se podle statistických údajů dalo říci, že Hmongové si obecně vzdělání cení více než Vietnamci. Realita může být odlišná a údaje tento stav mohou zkreslovat, např. mohly být otázky v dotaznících nesprávně pokládány, či dotazovaní nemuseli odpovídat podle skutečnosti. Bohužel to nemohu objektivně posoudit, jelikož tento zdroj obsahoval pouze výsledná data a otázky jsem k nim nebyla schopna dohledat. (viz tabulka). Tento výsledek by

ale mohl být logickým vyústěním toho, že Hmongové vědí, že vzdělání pro ně může být propustkou z chudoby, ve které většina z nich žije.

Tabulka č. 8: (pozn. odpovídá Tabulce č. 2. Tabulka je zde pro ilustraci a vyhodnocení stavu vzdělání u hmongského a vietnamského etnika)

Skupina imigrantů	„School engagement“ (%)	Domácí úkoly (%)
Mexičané	52	14
Občané Nikaraguy	57	21
Vietnamci	59	45
Hmongové	62	48
Číňané / ostatní	61	38

School engagement: procento studentů, kteří cítí, že známky jsou důležité

Domácí úkoly: procento studentů, jenž se denně věnuje domácím úkolům dvě hodiny a více.

Zdroj: Lee, Garz Z. 2009

Důležitou roli hraje fakt, zda se jedinec narodil již ve Spojených státech nebo zda do Spojených států uprchl, či imigroval. Od toho se totiž odvíjí jazykové schopnosti a dovednosti daného jedince a ovlivňují jeho následující život.

10.2.3 Jazykové schopnosti a dovednosti

Jazykové schopnosti, a s nimi spojená jazyková bariéra, mají velký vliv na úroveň vzdělání, jehož jedinec může dosáhnout. Dalo by se říci, že zásadní. Jazykové schopnosti jsou velmi důležitou charakteristikou jedince. Ovlivňují jeho každodenní život ve většinové společnosti, napomáhají nebo naopak jsou překážkou v začlenění do pracovního procesu a do společnosti jako takové. Schopnost dorozumět se anglicky a používání anglického jazyka je jedna z charakteristik, na kterou se ptá americký Úřad pro sčítání lidu ve svých průzkumech.

Znalost angličtiny se do značné míry odvíjí od toho, zda se jedinec narodil v USA nebo do země uprchl, či imigroval. Neznalost jazyka limituje hlavně dospělé uprchlíky a imigranty, kteří do země přišli. Tato obecná definice platí i pro Hmongy i Vietnamce. Patří-li již lidé těchto etnik do generací narozených v USA, je velmi pravděpodobné, že pro ně vzdělání bude méně náročné a budou mít vyšší naději na lepší vzdělání (musíme ovšem zvážit další limitace – jako např. chudobu).

Angličtina limituje asi dvě třetiny (67,4 %) vietnamského etnika v USA, jejich jazykové dovednosti jsou omezené (v dotazníkovém šetření vybrali možnost „znalost nižší

než velmi dobrá“ z možných tří variant; kdy zbylé dvě varianty byly: výborná znalost/rodilý mluvčí a velmi dobrá znalost). Tento výsledný stav je tristní a vede pouze k vyšší izolaci od místní komunity. U Hmongů je situace trochu lepší, ne ovšem výrazně, jelikož 47,7 % Hmongů uvedlo v dotazníkovém šetření, že anglicky mluví méně než dobře.

Většina neziskových organizací zabývajících se pomocí Hmongům a Vietnamcům nabízí ve svých programech doučování angličtiny. Tyto doučovací programy dosahují velmi dobrých výsledků. Výhodou vzdělávacích programů je, že nejsou věkově omezeny (jako doučování zařízené základními a středními školami, které jsou dostupné pouze pro studenty dané školy) a vzdělávat se mohou příslušníci těchto etnik v jakémkoli věku.

10.3 Příjem a chudoba

Metodiku měření chudoby v USA, kterou každoročně upravuje OMB, jsme si již vysvětlili v 6.1.1 Chudoba a hmongska rodina.

Pro rok 2011 byla stanovena hranice chudoby pro jednu osobu na 11 491 USD, pro dvě osoby na 14 667 USD a pro tři osoby 17 922 USD. [

Z hlediska chudoby jsou na tom nejlépe mezi asijskými etniky v USA Vietnamci a Laosané, kteří se se svými 13 % chudých nejvíce přiblížili americkým 10,2 % chudých. Hmongové v tomto hodnocení skončili nejhůře, chudoba zde sužuje 32,7 % obyvatel. [104]

Neschopnost vymanit se z chudoby vede u těchto menšin často k tomu (převážně u mladistvých Hmongů), že se uchylují ke krádežím a trestným činům za účelem získání peněz. Většinou se tito mladiství shlukují do menších skupin, či gangů a ohrožují nejen americké obyvatelstvo, ale i příslušníky svého etnika. Americká společnost si s tímto problémem neví příliš rady, i přes existenci programů na integraci mladistvých do společnosti (většinou v rámci doprovodných programů středoškolského studia, nebo v rámci programů a projektů místních organizací zabývajících se začleňováním asijských etnik do americké společnosti).

10.4 Pracovní příležitosti

S příjmem a chudobou silně souvisí pracovní příležitosti a také úroveň vzdělání. Je to pomyslný začarovaný kruh, ze kterého se celé rodiny nemohou vymanit.

Oproti zvykům z rodných domovin, v USA pracují hmongska a vietnamska žena mnohem více. Tento stav jsem již v předchozích kapitolách rozebírala (viz např. podkapitola 7.7.). Vznikl po jejich příjezdu do USA, kdy muži nemohli sehnat práci a pro přežití rodiny začaly často pracovat ženy.

Tyto asijské národy se nebojí tvrdé práce, na kterou jsou zvyklí. V USA se ovšem jejich pracovní pozice odvíjí od získaného vzdělání. Tady navazují na začarovaný kruh hlavně Hmongové, kteří jako nejhudší etnikum v USA nemají finanční prostředky pro dostatečné studium a končí často středoškolským vzděláním s nedostatečnými výsledky pro lépe placenou pracovní pozici. Vietnamci jsou na tom o poznání lépe, ale dalo by se říci, že obě etnika se potýkají s podobnými obtížemi a pracují většinou na nižších pozicích v manufakturních odvětvích (muži) a ve službách (ženy).

10.5 Kultura, dodržování tradic

10.5.1 Dodržování náboženských tradic

Hmongové, jako horský kmen se drží převážně tradičních animistických náboženství, nižší procento se přiklání k dodržování konfuciánských tradic a to i přes fakt, že v USA již v horských oblastech nežijí.

Stejně jako pro Hmongy, tak pro Vietnamce zaujímá významné místo v jejich každodennosti konfucianismus. Ačkoli ze statistik vyplývá, že naprostá většina Vietnamců v USA jsou buddhisté, ve skutečnosti to není až tak jednoznačné. Jejich víra není zaměřena jednosměrně, ale od každého náboženství či směru si přejímají to, co se jim líbí. Věří a modlí se také k duchům. Roste také počet osob, které popírají příslušnost k jakémukoliv náboženství.

Oba národy dodržují tradiční náboženské zvyklosti, k nejdůležitějším patří uctívání předků. Víra pomáhá v těžkých chvílích, pomáhá jim při těžkých rozhodnutích a tvoří pro tyto národy neodmyslitelnou součást jejich životů, ať se nachází kdekoli.

Hmongové i Vietnamci se také čím dál častěji obracejí ke křesťanské víře, většinou to bývají lidé, kteří se již v USA narodili a částečně se integrovali, či asimilovali do americké společnosti a přejali i její tradiční víru.

10.5.2 Bydlení a jeho stabilita

Hmongové žijí ve Spojených státech ve větších počtech v jedné domácnosti v porovnání s Vietnamci, či jinými asijskými menšinami. Ve srovnání asijských menšin s americkými občany je nutno říci, že průměrná americká domácnost má 2,66 členů, což je o polovinu méně než domácnost hmongska a lehce nižší než vietnamská. Tento fakt je s velkou pravděpodobností způsobován tradiční úlohou rodiny a nedostatkem finančních zdrojů u

asijských minorit. U asijských menšin je častým jevem, že spolu žijí v jedné domácnosti dvě a více generací rodiny z důvodu rozmělnění nákladů na živobytí. Čím více rodinných příslušníků v jedné domácnosti, tím více výdělků, které snadněji pokryjí všechny náklady a sníží se hrozby nezaplacení nájmu, hypotéky, atd.

Tabulka č. 9: Průměrný počet rodinných příslušníků v domácnosti v USA

Národnosti	Počet osob/domácnost
Hmongové	5,2
Vietnamci	3,3
Laosané	3,77
Kambodžané	3,88
Američané	2,66

Zdroj: Bach, Robert; Carrol-Seguín, Rita, 2008

Mnoho hmogských a vietnamských uprchlíků a imigrantů začíná svůj nový život v nejisté situaci kvůli častému spoléhání se na sociální příspěvky a podporu z veřejných zdrojů v rané fázi přesídlení.

Mnoho uprchlíků má také potíže najít cenově dostupné a přiměřené bydlení z důvodu vysokých nákladů za pronájem prostor, malé a omezené možnosti jsou pro jednotlivce s nízkými příjmy, zejména usadí-li se v metropolitních oblastech, a to navzdory mnoha výhodám, jako je více pracovních příležitostí a lepší dostupnost služeb – ve srovnání s venkovskými oblastmi. V takových situacích podává pomocnou ruku stát, ale hlavně neziskové organizace zabývající se problematikou asijských uprchlíků a imigrantů. [105]

Při zvážení všech hrozeb při přesídlení, nejistota bydlení a bezdomovectví v uprchlických komunitách může znamenat víc, než jen ekonomické těžkosti. Nedostatek úvěrové historie a zpráv o předchozích peněžních transakcích vystavuje uprchlíky diskriminačním zkušenostem při hledání bydlení, s těmito obtížemi se opět snaží pomáhat organizace typu již zmíněného HAP či VietAIDu. [106]

10.6 Důvody pro opuštění vlasti

Hmongy i Vietnamce, kteří nyní žijí v USA, potkal společný osud v jihovýchodní Asii. Obě tato etnika čelila válce ve Vietnamu a z pádných důvodů po válce z Vietnamu a Laosu uprchla.

I když je spojuje historická událost války ve Vietnamu, jejich odchod se v detailech liší. Laoští Hmongové prchali ze strachu z pronásledování vládou jako trest za spolupráci s americkou armádou, Vietnamci (převážně z Jižního Vietnamu) utíkali po válce, kdy byl v zemi upevněn komunismus, jelikož ti, kdo nesouhlasili s nastoleným režimem, se již necítili v zemi bezpečně.

Odchod obou etnik z domovin spojuje strach z možné budoucnosti v jihovýchodní Asii, ale rovněž strach z nejisté budoucnosti, která je v USA čekala. Každá další vlna příchozích již nezažila tak těžkou situaci jako první uprchlická vlna Hmongů a Vietnamců po válce ve Vietnamu. Vietnamci dnes odchází z jihovýchodní Asie do USA především kvůli vyšším šancím na kvalitní život, u Hmongů by se spíše stále dalo hovořit o nutném opuštění země původu v důsledku bídnych podmínek pro život, utlačování místní vládou apod.

11 Perspektivy budoucího vývoje USA z hlediska populační struktury

Tato kapitola přesně neodpovídá vytyčeným cílům mé diplomové práce, i přesto bych ji ráda do textu zařadila. Asijské menšiny ovlivňují a budou ovlivňovat stav Spojených států amerických, i když ne tak markantně, jako např. uprchlíci a imigranti ze Střední a Jižní Ameriky.

Passel a Cohn uvádějí, že do roku 2050 budou mít Spojené státy 438 milionů obyvatel. 82 % tohoto nárůstu budou tvořit imigranti, kteří do USA dorazí v období 2005 – 2050 a jejich potomci. [107]

Americký národ bude čím dál více rasově a etnicky různorodý. Současné menšiny, které tvoří zhruba třetinu americké populace, budou početně stále narůstat. Do roku 2050 by měli dokonce tvořit většinovou populaci (54 %). Tudíž je podle mého názoru důležité, aby se menšiny dostatečně integrovaly a nečelily jazykovým či jiným bariérám bránícím jim v rozvoji sebe sama a tím i rozvoji celé společnosti.

Do roku 2050 přibude i černošského a asijského obyvatelstva, ovšem nárůst nebude zdaleka tak prudký jako u hispánských obyvatel USA. Černošské obyvatelstvo se bude podílet na složení americké populace pravděpodobně patnácti procenty, Asiaté zhruba devíti procenty. [108]

Nejvíce obyvatel bude přibývat na jihu a západě USA. Jsou to jednak obecně silně osídlené regiony, ale jsou to také regiony s vysokou koncentrací hispánské populace, která bude pokračovat v dynamickém růstu.

Tak, jako v dalších vyspělých zemích, bude obyvatelstvo Spojených států stárnout. Obyvatelstvo v produktivním věku 18–64 let se bude početně snižovat. Klesne z 63 % v roce 2008 na zhruba 57 % v roce 2050. To se týká zejména bělošského nehispanšského obyvatelstva. [109]

Pokud se bude zvyšovat úroveň vzdělání Asiatů, je velmi pravděpodobné, že nové generace Hmongů a Vietnamců již budou více integrovány, či asimilovány do americké společnosti. Tento fakt by sice pomalu ničil hodnotu a tradici hmongské či vietnamské rodiny, ale pro udržení americké společnosti jako celku, je tento krok nepostradatelný (a neplatí pouze pro tato etnika, ale pro všechna etnika, která se z jakýchkoli důvodů neintegrují, či nedostatečně integrují, asimilují do americké společnosti).

12 Závěr

Ze srovnání životní situace těchto dvou jihovýchodoasijských menšin pro mě plyne závěr, že to, co limitovalo horské Hmongy v Laosu, je limituje i částečně dnes v USA. Ani Laos, ani Spojené státy nejsou jejich přímým domovem. Dovolila bych si tvrdit, že etnika, která nemají vlastní stát, bývají méně sebevědomá, semknutější a uzavřenější. Hmongům nechybí jen sebevědomí, chybí jim také peníze na živobytí a tím pádem i na vzdělání. V Laosu či Vietnamu byli limitováni vládou, a pokud chtěli žít plnohodnotným životem, nezbylo jim udělat nic jiného, než utéci ze země. V USA je zatím omezuje jejich neznalost a uzavřenost. Mají zde ovšem oproti jihovýchodní Asii naději, že jednou se jejich stavlepší a navíc vlastní silou, tzn. dosaženým kvalitním vzděláním, překonáním kulturních rozdílů mezi nimi a americkou společností,...

Vietnamské etnikum má vyhlídky na zlepšení situace slibnější, nebo by se spíš dalo říci, že by jejich ekonomický rozvoj mohl mít rychlejší průběh. Jako silné etnikum s lepšími podmínkami již z rodné země, má náskok před Hmongy, jak lze vyčíst z dostupných dat. Vietnamci jako etnikum mající svůj vlastní stát, mělo mnohem vyšší šance na vzdělání ve své rodné zemi, než Hmongové v Laosu, či Vietnamu. Hmongové často do USA utíkali bez jakéhokoli vzdělání, bez znalostí moderního života, kdy ve své původní domovině žili jako rolníci vysoko v horách.

To ale neznamená, že Hmongové jednou nebudou žít plnohodnotným životem a tyto skutečnosti nebudou jen vzpomínkou... K tomuto stavu by mohly dopomoci nevládní neziskové organizace, jejichž pomoc jsem rozebírala v předchozích kapitolách. Jejich programové zaměření je postaveno na pomoci k nastartování ekonomického růstu Hmongů a Vietnamců vzájemně se vzdělávacími programy a tím související integrací do americké společnosti.

Rozhodně vzdělání a hlubší proniknutí do americké společnosti, jinak řečeno vymanění se ze své sociální izolace, by pole mého názoru, mohlo být hnací silou k zlepšení životní situace těchto menšin. Neznamená to ovšem, že by se měli vzdát svých tradic a přeskldat svůj hodnotový žebříček, ale pouze lépe proniknout do společnosti, ve které žijí.

Z různých statistik vyplývá, že je rozdíl mezi úrovní státních a soukromých škol, ovšem nemusí tomu tak být vždy. Existují i státní školy, které mohou konkurovat nejprestižnějším americkým školám (hlavně v rovině univerzit). Z toho plyne jedna pozitivní zpráva, a to, že chudí, ale nadaní studenti nemusí odepisovat možnost studia na vysoké škole,

jelikož státní školy nejsou natolik drahé jako soukromé. Navíc jsou pro chudé studenty výbornou motivací prospěchová a sociální stipendia, také půjčky na studium, které se vrací až po dokončení studia.

Je dokázáno, že vzdělání lidé mají potom přesnější představu o tom, co by chtěli udělat se svým životem v budoucnu, plánují rodinu a jak ji finančně zabezpečit, jak nakládat s penězi, jak šetřit, atd. Z toho pro mne plyne, že získání kvalitního vzdělání je tím nejlepším hnacím motorem pro zvýšení životní úrovně hmongského a vietnamského etnika, všech etnik všeobecně.

Podle mého názoru, je vzdělání pro Hmongy a Vietnamce cesta k lepšímu životu, otevírá brány k zajímavějším pracovním nabídkám, rozšiřuje obzory, motivuje k získávání dalšího vzdělání,...

Doufala jsem, že po načerpání dostatečného množství zdrojů, budu schopna říci, zda Hmongové a Vietnamci žijí ve Spojených státech amerických „lepší životem“ než v rodné zemi. Vyhodnotit tuto situaci ryze jako lepší či horší, podle mého názoru, nelze. USA poskytují oběma etnikům vyšší šance na zajištění kvalitnější budoucnosti, ale na druhou stranu markantní kulturní rozdíly mezi jihovýchodoasijskými menšinami a kulturou občanů Spojených států amerických budou nejspíše vždy stát v cestě ke spokojenému hmongskému a vietnamskému životu v USA.

13 Shrnutí

Diplomová práce s názvem Srovnání životní situace vybraných jihovýchodoasijských menšin v USA se zabývá životem převážně dvou jihovýchodoasijských menšin ve Spojených státech amerických – Hmongů a Vietnamců. Jejím cílem je zjistit odlišnosti a společné prvky těchto etnik a analyzovat je. Obě tato etnika silně ovlivnily stejné historické události (válka ve Vietnamu, komunistický režim v zemi původu) a spojuje je region domoviny i nový domov. Obě tato etnika čelila stejným výzvám, jako např. neznalost anglického jazyka, nebo jen znalost omezená a nyní se snaží žít lepším životem než v původní domovině.

Klíčová slova

Jihovýchodní Asie

Minority

USA

Hmongská menšina

Vietnamská menšina

Válka ve Vietnamu

Uprchlictví/imigrace

13.1 Summary

Diploma thesis Life Situation Comparison of Selected Southeast Asia Minorities in USA focuses on life situation of Southeast Asia minorities, Hmong and Vietnamese especially. The main goal of these thesis is to find out differences and also common elements of their lives in USA and analyze it. Both of these ethnics were strongly affected by the same historical events (Vietnam War, communist regime). Both of them faced the same challenges at their new home – for instance lack of language knowledge. Now these ethnics try to live better in comparison with their native home.

Keywords:

Southeast Asia

Minorities

USA

Hmong minority

Vietnamese minority

Vietnam War

Refugee/immigrant

14 Použité zdroje

- [1] FORECLOSURE. 2012. *State Foreclosure Laws and Timelines* [online]. [cit. 2012-07-20]
Dostupný z WWW:
<http://www.foreclosure.com/foreclosure_laws.html>
- [2] MONGER, R. – RYTINA, N. 2009. *U.S. Legal Permanent Residents: 2008* [online]. U.S. Department of Homeland Security, [cit. 2012-07-03]. Dostupný z WWW:
<http://www.dhs.gov/xlibrary/assets/statistics/publications/lpr_fr_2008.pdf>.
- [3] LEE, J. – RYTINA, N. 2009. *Naturalizations in the United States: 2008* [online]. U.S. Department of Homeland Security, [cit. 2009-08-03]. Dostupný z WWW:
<http://www.dhs.gov/xlibrary/assets/statistics/publications/natz_fr_2008.pdf>.
- [4] U.S. DEPARTMENT OF HOMELAND SECURITY. 2008. *Yearbook of Immigration Statistics: 2007* [online]. [cit. 2012-06-11]. Dostupný z WWW:
<http://www.dhs.gov/xlibrary/assets/statistics/yearbook/2007/ois_2007_yearbook.pdf>.
- [5] U.S. CENSUS BUREAU - AMERICAN COMMUNITY SURVEY 2007. [online]. [cit. 2012-04-21]. Dostupný z WWW:
<http://factfinder.census.gov/servlet/DatasetMainPageServlet?_program=ACS&_submenuId=datasets_2&_lang=en>.
- [6] GREEN CARD 2012. [online]. [cit. 2012-07-15] Dostupný z WWW: <<http://www.green-card.info/cz/hlavna.htm>>
- [7], [8] MIGRATION POLICY INSTITUTE. 2009. *Where the Numbers Come From* [online]. [cit. 2012-05-10]. Dostupný z WWW:
<http://www.migrationinformation.org/feature/092005_explan.cfm>.
- [9] HOEFER, M. - RYTINA, N. - BAKER, R.C. 2008. *Estimates of the unauthorized immigrant population residing in the United States: January 2007* [online]. Washington DC.: U.S. Department of Homeland Security, [cit. 2009-05-11]. Dostupný z WWW:
<http://www.dhs.gov/xlibrary/assets/statistics/publications/ois_ill_pe_2007.pdf>.

- [10] MIGRATION POLICY INSTITUTE. 2009. *Where the Numbers Come From* [online]. [cit. 2012-05-10]. Dostupný z WWW: <http://www.migrationinformation.org/feature/092005_explan.cfm>.
- [11] HOEFER, M. - RYTINA, N. - BAKER, R.C. 2008. *Estimates of the unauthorized immigrant population residing in the United States: January 2007* [online]. Washington DC.: U.S. Department of Homeland Security, [cit. 2012-05-11]. Dostupný z WWW: <http://www.dhs.gov/xlibrary/assets/statistics/publications/ois_ill_pe_2007.pdf>.
- [12] HOEFER, M. - RYTINA, N. - CAMPBELL, CH. 2006. *Estimates of the unauthorized immigrant population residing in the United States: January 2005* [online]. Washington DC.: U.S. Department of Homeland Security, [cit. 2012-06-12]. Dostupný z WWW: <http://www.dhs.gov/xlibrary/assets/statistics/publications/ILL_PE_2005.pdf>.
- [13] VAN HOOK, J. - BEAN, F.D. - PASSEL, J. 2005. *Unauthorized Migrants Living in the United States: A Mid-Decade Portrait* [online]. [cit. 2012-05-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.migrationinformation.org/Feature/display.cfm?id=329>>
- [14] BOAT PEOPLE 2012. *Boat people* [online]. [cit. 2012-07-12]. Dostupný z WWW: <http://www.boatpeople.org/boat_people_the_journey.htm>
- [15] HEIN, Jeremy. *Refugees, Immigrants, and the State* 2008 [online]. [cit. 2012-05-01]. str. 12-23. Dostupný z WWW: <<http://www.jstor.org/stable/2083380>>
- [16] MARTIN, D.C. – HOEFER, M. 2009. *Refugees and Asylees: 2008* [online]. U.S. Department of Homeland Security, [cit. 2012-05-03]. Dostupný z WWW: <http://www.dhs.gov/xlibrary/assets/statistics/publications/ois_rfa_fr_2008.pdf>.
- [17] U.S. COMMITTEE FOR REFUGEES AND IMMIGRANTS. *World Refugee Survey 2007* [online]. [cit. 2012-04-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.refugees.org/resources/refugee-warehousing/archived-world-refugee-surveys/2009-world-refugee-survey.html>>
- [18], [19] THE UN REFUGEE AGENCY. *UNHCR Statistical Yearbook 2009*. [online]. [cit. 2012-05-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.unhcr.org/4ce532ff9.html>>
- [20] GENERÁLNÍ KONZULÁT ČR V CHICAGU. *Vzdělávací systém v USA*. 2000 [online]. [cit. 2012-05-10]. Dostupný z WWW:

<http://www.mzv.cz/chicago/cz/kultura_co_nas_ceka/skolstvi/vzdelavaci_system_v_usa/index.html>

[21] ASIAN NATION. *Best colleges for Asian Americans* 2011. [online]. [cit. 2012-05-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.asian-nation.org/best-colleges.shtml>>

[22] HMONG OF OAKLAND COUNTRY, Inc. *Hmong History* 2012 [online]. [cit. 2012-05-08]. Dostupný z WWW: <<http://hmongoakland.org/main/hmong-history/>>

[23], [24] UCLA INTERNATIONAL INSTITUTE. *Hmong: An Endangered People* 2012 [online]. [cit. 2012-06-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.international.ucla.edu/article.asp?parentid=12590>>

[25] CHMELARŤ, Jakub: *Národnostní menšina Miao* 2009 [online]. [cit. 2012-07-10]. str. 12. Dostupný z WWW: <<http://theses.cz/id/6cf9xx/MiaoHmong.pdf>>

[26] TAPP, Nicholas. *The Hmong from China*. In EMBER, Melvin. EMBER, Carol L. a SKOGGARD, Ian. *Encyclopedia of Diasporas*. New York: Springer Science+Business Media, 2005. s. 103-113. ISBN 0-306-48321-1.

[27] TAPP, Nicholas. *The Minorities of Southern China: A general Overview*. In Journal of the Hong Kong Branch of the Royal Asiatic Society. 1986, vol. 26, s. 102-114.

[28] CHMELARŤ, Jakub: *Národnostní menšina Miao* 2009 [online]. [cit. 2012-07-10]. str. 25-27. Dostupný z WWW: <<http://theses.cz/id/6cf9xx/MiaoHmong.pdf>>

[29] HLAVATÁ, Lucie a kol.: *Dějiny Vietnamu*, Nakladatelství Lidové noviny, Praha 2008, 360 s.

[30] CHUDOBOVÁ, Nikola. *Vietnamská válka: Hra moci* 2007. [online]. [cit. 2012-06-10]. str. 18-32. Dostupný z WWW: http://is.muni.cz/th/16330/.../Vietnamska_valka__Hra_mocnosti.doc/

[31] HLAVATÁ, Lucie a kol.: *Dějiny Vietnamu*, Nakladatelství Lidové noviny, Praha 2008, 360 s.

- [32] CHUDOBOVÁ, Nikola. *Vietnamská válka: Hra mocností* 2007. [online]. [cit. 2012-06-10]. str. 18-32. Dostupný z WWW: http://is.muni.cz/th/16330/.../Vietnamska_valka__Hra_mocnosti.doc/
- [33] HLAVATÁ, Lucie a kol.: *Dějiny Vietnamu*, Nakladatelství Lidové noviny, Praha 2008, 360 s.
- [34], [35] CHUDOBOVÁ, Nikola. *Vietnamská válka: Hra mocností* 2007. [online]. [cit. 2012-06-10]. str. 18-32. Dostupný z WWW: http://is.muni.cz/th/16330/.../Vietnamska_valka__Hra_mocnosti.doc/
- [36], [37] REVUE POLITIKA. *Hmongové a jejich vůdce* 2011 [online]. [cit. 2012-06-10]. Dostupný z WWW: <http://www.revuepolitika.cz/clanky/1412/hmongove-a-jejich-vudce>
- [38] NOVINKY.cz. *Thajsko deportuje 4 000 Hmongů do Laosu* 2009 [online]. [cit. 2012-06-10]. Dostupný z WWW: <http://www.novinky.cz/zahranicni/svet/187824-thajsko-deportuje-4000-hmongu-do-laosu.html>
- [39] KOHN, George. *Velká encyklopedie válek - Průvodce válečnými konflikty od starověku až po dnešek*. Nakladatelství Jota, Brno. 411 s.
- [40], [41] KLUB HANOI *Mezi vietnamskými Hmongy* 2004 [online]. [cit. 2012-06-10]. Dostupný z WWW: <http://www.klubhanoi.cz/view.php?cislocianku=2004092301>
- [42], [43] HEIN, Jeremy. *Refugees, Immigrants, and the State* 2011 Annual Review of Sociology, Vol. 19 (1993), str. 43-59 [online]. [cit. 2012-06-10]. Dostupný z WWW: <http://www.jstor.org/stable/2083380>
- [44] BACH, Robert; CARROLL-SEGUIN, Rita: *Labor Force Participation, Household Composition and Sponsorship among Southeast Asian Refugees* 2008 [online]. [cit. 2012-05-12]. Dostupný z WWW: <http://www.jstor.org/stable/2546041> .
- [45] LEE, Garz Z., Ph.D.: *Dreaming Across the Oceans: Globalization and Cultural Reinvention in the Hmong Diaspora*, Hmong Studies Journal, 2009. 33 stran
- [46] VIETNAM ASEAN. *Thajsko: Konec velkých prázdnin* 2005 [online] [cit.2012-07-14] Dostupný WWW: <http://vietnam.asean.cz/clanek/148-thajsko-konec-velkych-prazdnin>

[47] WRIGHT, Robert G. *Voluntary Agencies and the Resettlement of Refugees* 2011 [online] [cit.2012-07-14] Dostupný z WWW: <<http://www.jstor.org/stable/2545334> .>

[48], [49] KOLTYK, Jo Ann: *New Pioneer in the Heartland: Hmong Life in Wisconsin* 2008 [online]. [cit. 2012-05-10] Dostupný z WWW: <<http://www.jstor.org/stable/494424>>

[50] U.S. Department of Homeland Security, Office of Immigration Statistics. 2008. *Yearbook of Immigration Statistics*. [online] [cit. 2012-05-14]

[51]] BACH, Robert; CARROLL-SEGUIN, Rita: *Labor Force Participation, Household Composition and Sponsorship among Southeast Asian Refugees* 2008 [online]. [cit. 2012-05-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.jstor.org/stable/2546041>>

[52] KOLTYK, Jo Ann: *New Pioneer in the Heartland: Hmong Life in Wisconsin* 2008 [online]. [cit. 2012-05-10] Dostupný z WWW: <<http://www.jstor.org/stable/494424>>

[53] MONTGOMERY, Randall. *Components of Refugee Adaptation* 2000 The Center for Migration Studies of New York, Inc. [online]. [cit. 2012-04-20]. str. 679-702 Dostupný z WWW: <<http://www.jstor.org/stable/2547632>>

[54] MCBRIEN, Lynn: *Educational Needs and Barriers for Refugee Students in the United States*. 2011 American Educational Research Association 2011. [online]. [cit. 2012-05-05] str. 329-364. Dostupný z WWW: <<http://www.jstor.org/stable/3515985>>

[55] MONTGOMERY, Randall. *Components of Refugee Adaptation* 2000 The Center for Migration Studies of New York, Inc. [online]. [cit. 2012-04-20]. str. 679-702 Dostupný z WWW: <<http://www.jstor.org/stable/2547632>>

[56] GENSHEIMER, Linda, PhD: *Learning from the experiences of Hmong mental health providers*. Saint Cloud State University, Hmong Studies Journal. 31 stran.

[57] MCBRIEN, Lynn: *Educational Needs and Barriers for Refugee Students in the United States*. 2011 American Educational Research Association 2011. [online]. [cit. 2012-05-05] str. 329-364. Dostupný z WWW: <<http://www.jstor.org/stable/3515985>>

[58] NGO, Bic; LEE, Stacey J. *Complicating the Image of Model Minority Success: A Review of Southeast Asian American Education* 2007 [online]. [cit. 2011-10-12] str. 415-453 Dostupný z WWW: <<http://www.jstor.org/stable/4624907>>

[59] U.S. DEPARTMENT OF HOMELAND SECURITY, Office of Immigration Statistics. 2008. *Yearbook of Immigration Statistics*. [online] [cit. 2012-06-12] Dostupný z WWW: <<http://www.dhs.gov/files/statistics/publications/estimates-legal-perm-resident-2011.shtm>>

[60] STRITIKUS, Tom; NGUYEN, Diem. Strategic Transformation: Cultural and Gender Identity Negotiation in First-Generation Vietnamese Youth [online] [cit. 2012-06-12] Dostupný z WWW: <<http://www.jstor.org/stable/30069416>>

[61] LEE, Garz Z., Ph.D.: *Dreaming Across the Oceans: Globalization and Cultural Reinvention in the Hmong Diaspora*, Hmong Studies Journal, 2009. 33 stran

[62] STRITIKUS, Tom; NGUYEN, Diem. Strategic Transformation: Cultural and Gender Identity Negotiation in First-Generation Vietnamese Youth [online] [cit. 2012-06-12] Dostupný z WWW: <<http://www.jstor.org/stable/30069416>>

[63] LEE, Garz Z., Ph.D.: *Dreaming Across the Oceans: Globalization and Cultural Reinvention in the Hmong Diaspora*, Hmong Studies Journal, 2009. 33 stran

[64], [65] GENSHEIMER, Linda, PhD: *Learning from the experiences of Hmong mental health providers*. Saint Cloud State University, Hmong Studies Journal. 31 stran.

[66] U.S. DEPARTMENT OF HOMELAND SECURITY, Office of Immigration Statistics. 2008. *Yearbook of Immigration Statistics*. [online] [cit. 2012-06-12] Dostupný z WWW: <<http://www.dhs.gov/files/statistics/publications/estimates-legal-perm-resident-2011.shtm>>

[67] HMONG AMERICAN PARTNERSHIP 2012 [online]. [cit. 2012-07-05] Dostupný z WWW: <<http://www.hmong.org/default.aspx>>

[68] MONGER, R. – RYTINA, N. 2009. *U.S. Legal Permanent Residents: 2008* [online]. U.S. Department of Homeland Security, [cit. 2009-08-03]. Dostupný z WWW: <http://www.dhs.gov/xlibrary/assets/statistics/publications/lpr_fr_2008.pdf>.

- [69] U.S. CENSUS BUREAU. 2009 [online] [cit. 2012-07-01]. Dostupný z WWW:
<<http://www.census.gov/hhes/socdemo/education/data/cps/2011/tables.html>>
- [70] MULLEROVÁ, Petra: *Stručná historie států – Vietnam*. Nakladatelství Libri, 2004, Praha, 1. 128 s.
- [71] KOHN, George. *Velká encyklopedie válek - Průvodce válečnými konflikty od starověku až po dnešek*. Nakladatelství Jota, Brno. 411 s.
- [72] MULLEROVÁ, Petra: *Stručná historie států – Vietnam*. Nakladatelství Libri, 2004, Praha, 1. 128 s.
- [73] Kolektiv autorů: *S vietnamskými dětmi na českých školách*. Nakladatelství H&H Vyšehradská, Jinočany 2007, str. 120
- [74] U.S. CENSUS BUREAU. 2009 [online] [cit. 2012-07-01]. Dostupný z WWW:
<<http://www.census.gov/hhes/socdemo/education/data/cps/2011/tables.html>>
- [75] KOHN, George. *Velká encyklopedie válek - Průvodce válečnými konflikty od starověku až po dnešek*. Nakladatelství Jota, Brno. 411 s.
- [76] KOHN, George. *Velká encyklopedie válek - Průvodce válečnými konflikty od starověku až po dnešek*. Nakladatelství Jota, Brno. 411 s.
- [77], [78] KOCOUREK, Jan. *Vietnamci v USA*. 2005. [online] [cit. 2012-05-04] Dostupný z WWW: <<http://www.socioweb.cz/index.php?disp=temata&shw=198&lst=108>>
- [79], [80] MIGRATION POLICY INSTITUTE. 2009. *Where the Numbers Come From* [online]. [cit. 2012-05-10]. Dostupný z WWW:
<http://www.migrationinformation.org/feature/092005_explan.cfm>.
- [81] U.S. CENSUS BUREAU. 2009 [online] [cit. 2012-07-01]. Dostupný z WWW:
<<http://www.census.gov/hhes/socdemo/education/data/cps/2011/tables.html>>
- [82] MARINO, Katherine: SENIOR DIVISION WINNER Women Vietnamese Refugees in the United States: Maintaining Balance Between Two Cultures dostupný z WWW:
<<http://www.jstor.org/stable/494424>>

- [83] U.S. CENSUS BUREAU. 2009 [online] [cit. 2012-07-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.census.gov/hhes/socdemo/education/data/cps/2011/tables.html>>
- [84] U.S. DEPARTMENT OF HOMELAND SECURITY. 2009. [online]. [cit. 2012-06-04]. Dostupný z WWW: <<http://www.dhs.gov/index.shtm>>.
- [85] INKLUZIVNÍ ŠKOLA. *Vietnamská socialisická republika* 2011 [online] [cit. 2012-06-07] Dostupný z WWW: <<http://www.inkluzivniskola.cz/sites/default/files/uploaded/Vietnam.pdf>>
- [86] U.S. CENSUS BUREAU. 2009 [online] [cit. 2012-07-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.census.gov/hhes/socdemo/education/data/cps/2011/tables.html>>
- [87] MONTERO, Darel. *Transition to Nowhere: Vietnamese Refugees in America. by William T. Liu; Vietnamese Americans: Patterns of Resettlement and Socioeconomic Adaptation in the United States.* [online] [cit. 2012-07-01]. str. 285-287 2009 Dostupný z WWW <http://www.jstor.org/stable/2578377>
- [88], [89] INKLUZIVNÍ ŠKOLA. *Vietnamská socialisická republika* 2011 [online] [cit. 2012-06-07] Dostupný z WWW: <<http://www.inkluzivniskola.cz/sites/default/files/uploaded/Vietnam.pdf>>
- [90] PYKE, Ann: *The Normal American Family as an Interpretive Structure of Family Life among Grown Children of Korean and Vietnamese Immigrants.* 2010 [online]. [cit. 2012-07-10] Dostupný z WWW: <<http://www.jstor.org/stable/3515985>>
- [91] MIGRATION POLICY INSTITUTE. 2009. *Where the Numbers Come From* [online]. [cit. 2012-05-10]. Dostupný z WWW: <http://www.migrationinformation.org/feature/092005_explan.cfm>.
- [92] MIGRATION POLICY INSTITUTE. 2009. *Where the Numbers Come From* [online]. [cit. 2012-05-10]. Dostupný z WWW: <http://www.migrationinformation.org/feature/092005_explan.cfm>.
- [93] U.S. DEPARTMENT OF LABOUR. 2009. *Foreign-born workers: Labour Force Characteristics in 2008* [online]. Washington, DC: Bureau of Labour Statistics, [cit. 2012-07-11]. Dostupný z WWW:

<<http://www.bls.gov/news.release/pdf/forbrn.pdf>>.

[94] U.S. CENSUS BUREAU 2011 [online] [cit. 2012-07-20] Dostupný z WWW:
<<http://www.census.gov/hhes/www/poverty/about/overview/measure.html>>

[95] MIGRATION POLICY INSTITUTE. 2009. *Where the Numbers Come From* [online]. [cit. 2012-05-10]. Dostupný z WWW:
<http://www.migrationinformation.org/feature/092005_explan.cfm>.

[96] U.S. Department of Homeland Security, Office of Immigration Statistics. 2008. *Yearbook of Immigration Statistics*. [online] [cit. 2012-05-14]

[98] VietAID 2011 [online] [cit. 2012-06-07] Dostupný z WWW: <<http://www.vietaid.org/>>

[99] CAPLAN, S. 2007. *Latinos, Acculturation, and Acculturative Stress: A Dimensional Concept Analysis*. Policy, Politics, & Nursing Practice. Vol. 8, no. 2, s. 93-106.

[100], [101], [102] SOCIÁLNĚ VYLOUČENÉ SKUPINY: *Co je asimilace, co je integrace* 2011 [online] [cit. 2012-06-07] Dostupný z WWW:
<<http://studie.blog.cz/0902/co-je-to-asimilace-co-to-je-integrace>>

[103] SLOVNIK ABZ. Marginalizace 2011 [online] [cit. 2012-06-07] Dostupný z WWW:
<<http://slovník-cizích-slov.abz.cz/web.php/slovo/marginalizace>>

[104] MONTERO, Darel. *Transition to Nowhere: Vietnamese Refugees in America*. by William T. Liu; *Vietnamese Americans: Patterns of Resettlement and Socioeconomic Adaptation in the United States*. [online] [cit. 2012-07-01]. str. 285-287/2009 Dostupný z WWW
<<http://www.jstor.org/stable/2578377>>

[105] HUD. Federal Definition of Homeless. 2011. [online]. [cit. 2012-05-11]. Dostupný z WWW:<<http://portal.hud.gov/hudportal/HUD?src=/topics/homelessness/definition>>

[106] PASSEL, J.S. - COHN, D. 2008b. *U.S. Population Projections: 2005 - 2050* [online]. [cit. 2012-05-11]. Dostupný z WWW: <<http://pewhispanic.org/files/reports/85.pdf>>.

[107] BERNSTEIN, R. - EDWARDS, T. 2008. *An Older and More Diverse Nation by Midcentury* [online]. U.S. Census Bureau News, [cit. 2012-07-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.census.gov/Press-Release/www/releases/archives/population/012496.html>>.

[108] U.S. CENSUS BUREAU. 2009 [online] [cit. 2012-07-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.census.gov/hhes/socdemo/education/data/cps/2011/tables.html>>

Seznam tabulek a jejich zdrojových dat:

Tabulka č.1: LEE, Garz Z., Ph.D.: *Dreaming Across the Oceans: Globalization and Cultural Reinvention in the Hmong Diaspora*, Hmong Studies Journal, 2009. 33 stran

Tabulka č. 2: LEE, Garz Z., Ph.D.: *Dreaming Across the Oceans: Globalization and Cultural Reinvention in the Hmong Diaspora*, Hmong Studies Journal, 2009. 33 stran

Tabulka č. 3: BACH, Robert; CARROLL-SEGUIN, Rita: *Labor Force Participation, Household Composition and Sponsorship among Southeast Asian Refugees* 2008 [online]. [cit. 2012-05-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.jstor.org/stable/2546041>> .

Tabulka č. 4: BACH, Robert; CARROLL-SEGUIN, Rita: *Labor Force Participation, Household Composition and Sponsorship among Southeast Asian Refugees* 2008 [online]. [cit. 2012-05-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.jstor.org/stable/2546041>> .

Tabulka č. 5: MIGRATION POLICY INSTITUTE. 2008 [online]. [cit.2012-06-06]. Dostupný z WWW: <http://www.migrationinformation.org/usfocus/display.cfm?ID=691>

Tabulka č. 6: AMERICAN COMMUNITY SURVEY 2008. [online] [cit. 2012-06-06]. Dostupný z WWW: <http://www.census.gov/acs/www/data_documentation/2009_release/>

Tabulka č. 7: US CENSUS BUREAU. 2009 [online] [cit. 2012-07-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.census.gov/hhes/socdemo/education/data/cps/2011/tables.html>>

Tabulka č. 8: LEE, Garz Z., Ph.D.: *Dreaming Across the Oceans: Globalization and Cultural Reinvention in the Hmong Diaspora*, Hmong Studies Journal, 2009. 33 stran

Tabulka č. 9: BACH, Robert; CARROLL-SEGUIN, Rita: *Labor Force Participation, Household Composition and Sponsorship among Southeast Asian Refugees* 2008 [online]. [cit. 2012-05-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.jstor.org/stable/2546041>> .

Seznam grafů a jejich zdrojových dat:

Graf č. 1: U.S. CENSUS BUREAU - AMERICAN COMMUNITY SURVEY, 2007 [online]. [cit 2012-07-02]. Dostupný z WWW: <http://www.census.gov/acs/www/data_documentation/2007_release/>

Graf č. 2: MIGRATION POLICY INSTITUTE. 2008 [online]. [cit.2012-06-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.migrationinformation.org/usfocus/display.cfm?ID=691>>

15 Přílohy

15.1 Hmongská populace v číslech:

Místo	Hmongská populace (2010)
Spojené státy americké	260 076
Kalifornie	91 224
Minnesota	66 181
Wisconsin	49 240
Severní Karolína	10 864
Michigan	5 924
Kolorado	3 859
Georgia	3 623
Aljaška	3 534
Oklahoma	3 369
Oregon	2 920
Washington	2 404
Arkansas	2 143
Kansas	1 732
Missouri	1 329
Jižní Karolína	1 218
Florida	1 208
Massachusetts	1 080
Pensylvánie	1 021
Rhode Island	1 015
Texas	920
Illinois	651
Ohio	589
Iowa	534
Utah	426
Tennessee	400
New York	296
Nevada	254
Montana	253
Arizona	229
Connecticut	225
Indiana	218
Nebraska	188
Virginia	188
Alabama	122
Jižní Dakota	94
Hawaii	87
New Jersey	83
Maryland	76
Kentucky	71
Mississippi	50
Louisiana	49
Idaho	44
Severní Dakota	33
Nové Mexico	28
Nový Hampshire	27
District of Columbia	26
Wyoming	8
Maine	7
West Virginia	5
Delaware	3
Puerto Rico	3
Vermont	1

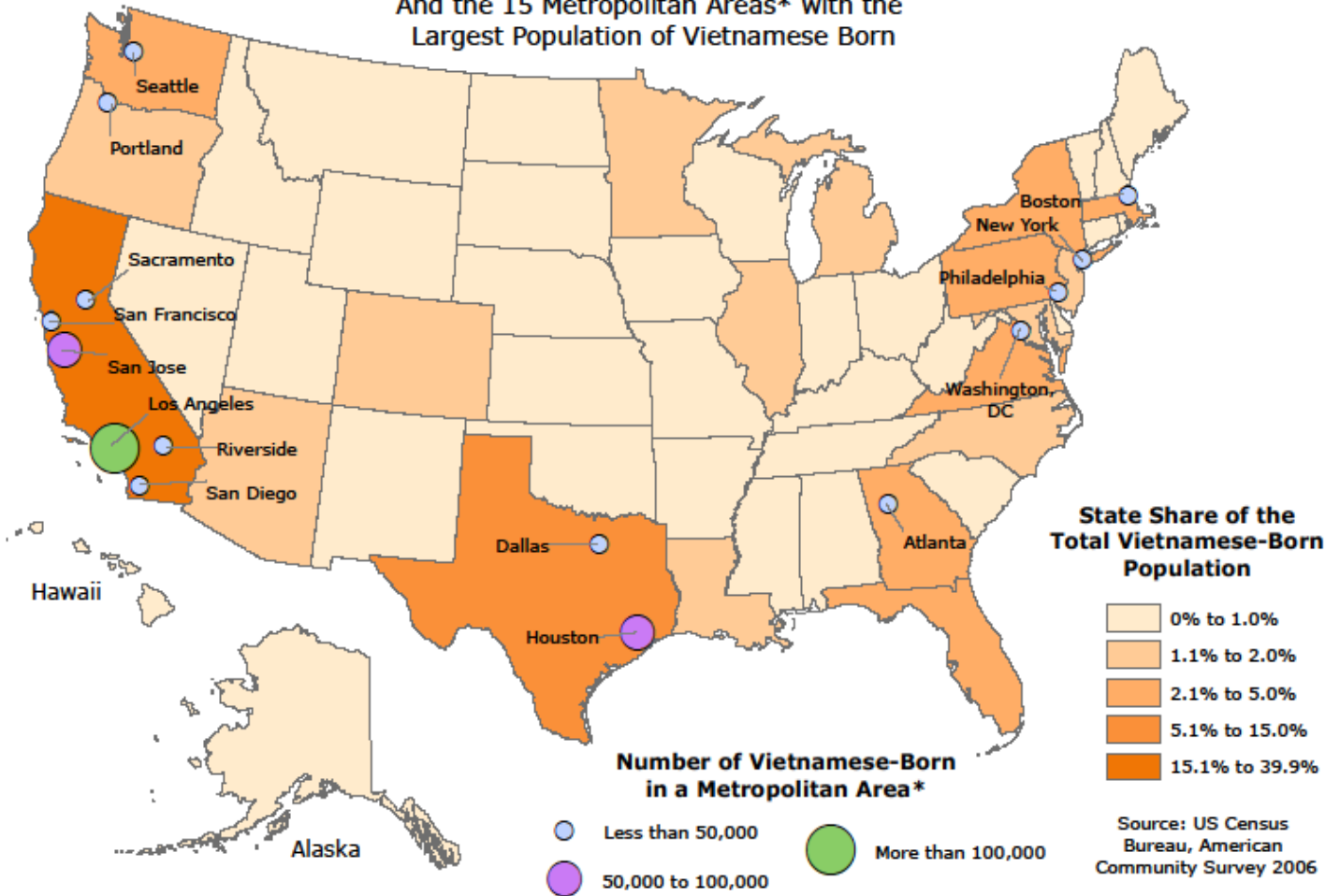
Zdroj: U.S. Census Bureau, 2010

15.2 Podíly vietnamské populace ve federálních státech USA

State Proportion of the Vietnamese-Born Population in the United States

And the 15 Metropolitan Areas* with the Largest Population of Vietnamese Born

Map created by Trudy Rebert
© 2008 Migration Policy Institute

* Refers to Metropolitan Statistical Areas